Улаан-Үдын ТЭЦ-эй 30 жэл

ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ ЭХИН БУЛАГ

ШАН ЖЭЛЭЙ саада тээ, бриин 15-да түрүүшын киватт-час электрын элшэ хүсэн убликымнай ниислэлдэ бэрилэгдэһэн түүхэтэй. Тэ киловатт-часһаа Улаан- ТЭЦ-эй ажалай эхин таа.

Электрын элшэ хүсэнэй эхин г—теплоэлектроцентралиин лтын замаар ехэ алхам хэ 30 жэл үнгэрбэ. Гаталжа ан замаа, хэһэн, бүтээһэ согсолон хараха һайн һай заншал совет арадта бии. ргетигүүд энэ заншалай мүнөөдэрэйнгөө һайндэрэн ажалаа, саашанхи зоёо тодорхойлжо байна.

Мүнөө ТЭЦ республикымнай етическэ гол бааза болон Эндэ үйлэдбэрилэгдөөд жуулагдажа байһан электхүсэн промышленна предятинуудые, хүдөөгэй олохон агуудые хангана. 1936 онэлектрын элшэ хүсэ үйлэдлгэ 40 дахин ехэ болоо. мүнөө ганса электрын хүүйлэдбэрилнэ бэшэ, халуун уураар городоо хангаболонхой. Улаан-Үдын Жеодорожно, Советскэ, Октябрайонуудай промышленна приятинуудта, гэр байрадта халуун уһан дамжуулаг байна. Город соомнай 50 метр утатай теплотрасса банхай. Табан жэлэй һүүл 1970 он болотор ха уһаар үшөө олон предяти, гэр байранууд, тэрэ тоо авиационно завод, Советскэ мяханай комбинадай, комбинадай хүдэлмэришэ посхонууд хангагдаха.

Халуун уһа ТЭЦ-һээ абажа, прияти, гэр байра дулаанай ашаар һүүлэй хоёр соо нүүрһээр түлигдэдэг котельнэ хааха арга олдоо. тон ехэ шулуу нүүрһэн, зөөри алмагдадаг болоо. утаа уняар бааюулжа байкотельнэнүүдэй үсөөрүүлэгэ. городой агаар сэбэр бо. Предприяти, байрын гэрнүүдые халуун уһаар хангаха ажал үргэдхэгдэжэ, шэнэ трасса баригдажа байна.

ТЭЦ-эй хүсэ шадал һүүлэй үедэ нилээд үргэдхэгдэһэн, шэнэ түхеэрэлгэ баригдаһан байна. Мүн хүндэ ажал оньһожоруулагдана. Оньһожоруулагдамал, автоматна хэдэн олон түхеэрэлгэ тодхогдоһон байна. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэн болоо. Мүнөө эндэ ганса хүн хоёр котлоагрегат хангана.

Бии байһан арга боломжоёо хэрэглэхэ, түхеэрэлгэнүүдээ һайнаар ашаглаха хэрэгтэ ТЭЦ-эй уралан наринжуулагшад ехэ туһа нэмэри оруулна. Байгша оной 9 һара соо уралан наринжуулгын 94 дурадхал оруулагдаа. жэл соо 22.095 түхэригэй арьбалалта хэхэ арга олдоо. Мастернууд Николай Иванович Григорьев, Петр Федорович Щербаков, Иван Ануфриевич Старков, слесарь Петр Кравцов болон бусад эдэбхитэйшүүл уралан наринжуулгын олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлбэ.

Теплоэлектроцентралиин ашаглагдажа эхилһэн сагһаа хойшо эндэ ажаллажа байһан хүдэлмэришэд олон. Тэдэнэр бултадаа үйлэдбэриин түрүүшүүл, коммунис ажалай ударнигууд гэжэ суурхана. Шалгалта, хиналта хэхэ автомат приборнуудай хүдэлмэрилэгшэ Н. И. Карлюк, халаанай начальник А. П. Ровенских, слесарь Г. А. Таран, турбинын машинист Д. М. Никоненко, моторист Х. Ф. Крупенников болон бусад гушаад жэлэй туршада үйлэдбэри дээрэ ажаллажа байһаар. ТЭЦ-ые үргэдхэхэ, ехэ электроэнерги үйлэдбэрилхын тула шэнэ түхеэрэлгэ тодхохо, тэдэниие ашаглаха хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулалсаһан юм.

ТЭЦ-эй үнинэй хүдэлмэришэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл һаяхан Эхэ оронойнгоо дээдын шагналда хүртэһэн байна. Слесарь Ксения Федоровна Карпенко Ленинэй орденоор шагнагдаа. Гушаад жэл соо эндэ ажаллажа байһан электрическэ цехэй халаанай начальник Борис Манжуевич Халтыгеев, ТЭЦ-эй директор Алексей Федорович Поленов Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэбэ. Эдэбхитэй уралан наринжуулагшадай нэгэн, ахалагша мастер Петр Федорович Щербаков Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор, газоэлектро-гагнуурошан Виктор Николаевич Сперанский «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа.

Жэл ерэхэ бүри ТЭЦ-эй хүсэ үргэдхэгдэжэ байһаар. 1970 ондо 108 процентээр ехэ электроэнерги үйлэдбэрилэгдэхэ.

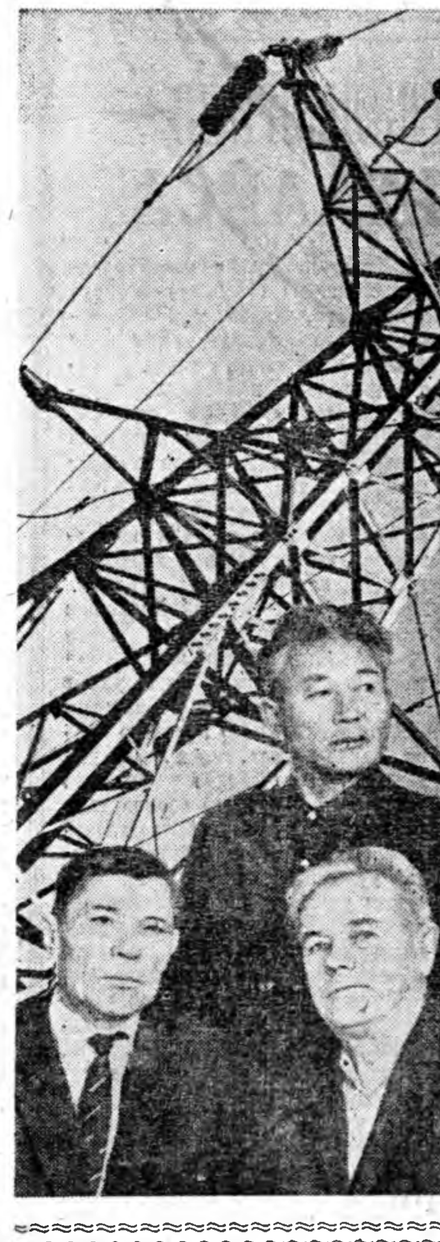
1964 ондо Улаан-Үдын ТЭЦ Сибириин нэгэдхэмэл энергетическэ системэтэй холбогдоһон юм.

Энергетигүүд өөһэдынгөө ойн һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтажа байна. Электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ 9 һарын түсэб 102,5 процент, халуун уһа, уурал үйлэдбэрилгэ 112,4 процент дүүргэгдэбэ. 9 һара соо 16 мянган тонно шулуу нүүрһэн алмагдаа.

Омогорхохо, баярлаха юумэн энергетигүүдтэ яһала бии. 30 жэл соо тэдэнэр габшагай бэрхээр ажаллажа гараа, үйлэдбэрээ шэнэдхэн байгуулаа, электрын элшэ хүсөөр республикынгаа хэрэглэмжые гүйсэд шахуу хангана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 30 жэл соо ТЭЦ-тэ ажаллажа байһан үнинэй хүдэлмэришэд (доогуур зүүн гарһаа) А. Е. Демин, А. Ф. Поленов, Т. П. Лаврик; (дээгүүр) Б. М. Халтыгеев, Д. М. Никоненко, Р. Ш. Наумов.

П. БУРМАКИНАЙ фототекст.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! *43-дахи жэлээ гарана.*

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 244 (11230) | 1966 оной октябриин 15, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ХҮДЭЛМЭРИИН ШЭНЭ НЕДЕЛИ

Долоон хоногой табан үдэрынь ажаллаад, хоёр үдэрынь амарха гурим промышленна предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Хүдэлмэриин нийтэ сагые хэбээрнь үлөөгөөд, предприятинуудай, эмхи зургаанууд болон организацинуудай хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые табан үдэрэй хүдэлмэриин неделидэ түргэн ёһоор оруулха тухай партиин XXIII съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн, тиигээд табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд дотор оруулагдаһан байна. Арад зоной ажалай, ажаһуудалай эрхэ нүхэсэлые эрид һайжаруулха хэрэгтэ энэ алхам зорюулагдана.

Манай оронойнай зарим предприятинууд шэнэ гуримай ёһоор ажаллажа эхилһээр хэдэн жэл үнгэрбэ. Тэдэнэй дүй дүршэл мүнөө хэрэглэгдэжэ, халан абалсагдана. Недели соо табан хоногынь ажаллаад, хоёр хоногынь амарха гуримай бүлюу һайн байһые эдэ предприятинуудай түрүүшын дүй дүршэл элирүүлэн харуулаа. Эдэ предприятинууд үйлэдбэриингөө даабарие амжалтатайгаар дүүргэжэ, продукци бүтээлгые ехэдхэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлээ.

Түрүүшээр промышленна зарим предприятинуудые, удаа дараалан бусад предприяти, эмхи зургаануудые хүдэлмэриин шэнэ гуримда оруулха бэлэдхэл республика соомнай хэгдэжэ эхилһэн юм. Шэнэ гурим хадаа миин хэлсээд лэ, али захиралта үгөөд лэ бэелүүлэгдэхэ хэрэг бэшэ байһанайнь мэдээжэ. Ямаршье шэнэ алхам хэхэдээ тусхай бэлэдхэл, шэнжэлгэ, шалгалта хэхэ хэрэгтэй болодог. Тиимэһээ хүдэлмэриин табан хоногой неделидэ орохын урда предприяти, эмхи зургаан бүхэнэй байдал нарин нягтаар шэнжэлхэ, бии байһан гол фондуудые дахинаа шалгажа үзэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, бүхы предприятиин үйлэдбэри шэнээр эмхидхэгдэхэ ушартай. Тиимэһээ түхеэрэлгээ, хүдэлмэриин сагые туһатайгаар хэрэглэхэ, үйлэдбэриин түсэб заатагүй дүүргэхэ, технологи, ажалай эмхидхэл наринжуулан һайжаруулха, ажаллаха, амарха һайн арга нүхэсэл хангаха гэхэ мэтэ хэмжээ хараалха эрилтэ табигдана. Хүдэлмэришэдэй өөһэдынь һанал бодол хараада абаха, шэнэ гуримай бүлюу һайн байһые тэдэндэ ойлгуулха, даабаряа дүүргэхэ арга байгуулха гээшэ хүтэлбэрилхы тушаалтай хүдэлмэрилэгшэдэй түрүүшын ээлжээндэ һонирхохо асуудал болоно.

Хүдэлмэриин шэнэ неделидэ орохо предприятинуудай байдал тодорхойлхо, бэлэдхэл шалгаха комиссинууд городой промышленна предприятинуудта эмхидхэгдэнхэй. Эдэ комиссинууд үйлэдбэри шэнжэлнэ, тусхай тоо бүридхэл хэжэ үзэнэ, предприятиин онсо өөрын илгаа хараадаа абажа, хүдэлмэриин шэнэ график зохёоно. Гүрэнэй түсэб һаадгүйгөөр дүүргэхэ, гол фонднуудаа ашагтайгаар хэрэглэхэ арга боломжын гүйсэд байгуулагдаһые шалгаһанай, тусхай тобшолол хэһэнэй һүүлээр лэ хүдэлмэриин шэнэ гуримда орожо болохо байна бшуу.

Республика дотороо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн нарин сэмбын фабрика ажаллаха, амарха шэнэ гуримда байгша оной сентябриин 1-һээ оронхой. Фабрикын коллектив бэлэдхэлэй ехэ ажал хэһэн, хэмжээнүүдые бэелүүлһэн юм. Ажалай бүтээсэ, хүдэлмэришэдэй абадаг салин хүлһэ бага болгонгүйгөөр түсэбөө дүүргэхэ, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, үхибүүдэй эмхи зургаануудай ажаллаха сагые хубилгаха гэхэ мэтэ асуудал шэнжэлэгдэһэн, зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Мүнөө фабрикын хүдэлмэришэд хоёр халаанда ажаллана. Хүдэлмэриин халаан урданайхи мэтэ 7 час бэшэ, харин 8 час 15 минутаар тогтоогдоо. Хүн бүхэн недели соо табан үдэрынь ажаллаад, хоёрынь амардаг болонхой.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой табан цех—инструментальна, механическа, модельнэ, элдэб хэрэгсэл бэлдэдэг цехүүд, заһабариин гол мастерской, Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой бүхы цех, гол участогууд хүдэлмэриин богони неделидэ оронхой.

Ажалшадта ажаллаха, амарха таатай зохид арга нүхэсэл байгуулга хүдэлмэриин шэнэ гуримай гол зорилго болоно. Энэнь предприятидашье, арад зондошье аша туһатай. Хүдэлмэриин табан неделидэ ороһон предприятинуудай жэшээ дээрэһээ энээние гэршэлжэ болохо. Урдань һүниин халаанда элдэб шалтагаанһаа хүдэлмэришэдэй ерэхэгүйдэнь олохон станогууд миин байха ушартай болодог бэлэй. Һүниин халаанда хэзээшье түбэгтэй. элдэб ушаралнууд тохёолдодог муутай һэн. Мүнөө һүниин халаан усадхагдаа. Зүгөөр үдэшын үглөөнэй хоёр халаанда таһалгаряагүй хүдэлдэг болоходоо, станогууд ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ. Ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ. Хүдэлмэришэд һүниндөө унтажа амараад, ехэ солбон шударгыгаар ажаллана. Үйлэдбэриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Недели соо табан үдэр ажалладаг хүдэлмэришэдэй сүлөөгэй сагынь ехэ болоо. Һайнаар амарха, һуралсажа юрэнхы бэлэдхэлээ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ талаар үлэмжэ һайн арга тэдэндэ олгогдоно.

Фабрика, заводуудай, юрэнхыгөөр хэлэхэдэ, гол предприятинуудай ажалай шэнэ гуримда орохогой сасуу, арад зоной эрилтэ, хэрэглэмжэ хангадаг транспорт, хэлхеэ холбооной, магазин, ниитын эдеэ хоолой, медицинскэ, үхибүүдэй эмхи зургаануудай ажалай саг хубилгаха, хүдэлмэриин богони неделидэ оруулха асуудал шиидхэхэ шухала.

Манай орон дотор арад зоной ажаһуудалай, соёл болбосоролой эрилтэ хангаха хэрэгтэ саг үргэлжын анхаралай хандуулагдажа, бүхы юумэнэй хүнэй аша туһада зорюулагдажа байһые энэ шэнэ алхам, шэнэ хэмжээ ябуулга элишэлэн гэршэлнэ. Хүдэлмэриин богони неделидэ предприятинуудые, эмхи зургаануудые оруулха бэлэдхэл бодомжотойгоор бэелүүлхэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ, хараалагдаһан саг болзор соонь шэнэ график нэбтэрүүлхэ харюусалгатай, хүндэтэй зорилго партиина, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда табигдана.

ШАЛГАРҺАН БРИГАДА

Хүнтэйн талада тарьяанай ургаса амаргүй һайн. «Ороохо тарьян ургаал гээшэ» гэжэ Ринчин Будаевай хүтэлбэрилдэг бригадынхид хөөрэлдэнэ. Теэд ургаханьшье ургаа. Энэ жэлдэ бүхы тарьялан дээрэһээнь һайн ургаса абтажа, бригадын ажалшад 30 гаран мянган центнер ороохо тарья сохёод, гүрэнэйнгөө түсэбые үлүүлэн дүүргээд байна. Гектар бүриһөө 10,5 центнер түсэбэй орондо, 16,4 центнер тарьян хуряагдаа.

Мүнөө үрэһэ хүрэнгэнь сэбэрлэгдэжэ байна. Бригадада 4,5 мянган центнер тарьян үрэһэндэ хадагалагдаха. «Октябриин һайндэр болотор бүхы үрэһэмнай сэбэрлэгдэхэ» гэжэ бригадир Ринчин Будаев хөөрэнэ.

Д. БАЛДАНОВ.

МЯНГАТАНАЙ МАГТААЛ

Малые һайнаар адуулжа, өөхэтэй тарган болгохо гээшэмнай тиимэ бэлэхэн хэрэг аал! Шадамараар ажаллаха хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа, мал хаанаһаа таргалхаб даа. Загарайн аймагай Тальцын совхозой түрүү малшан Федор Анищенко оролдосотойл хадаа амжалта туйлажа байдаг юм.

Энэ малшан үнгэрһэн хабар 120 буруу зунай бэлшээридэ таргалуулхаяа гаргаад, ёһотой ууса дээрэнь эрхы зузаан өөхэтэй байраг хашарагууд болгоо. Нүхэр Анищенко унтаха нойргүйгөөр ажаллаа бшуу. Тэрэнэйнь үрэ хайшаа ошохоб! Хашарагуудынь хоногой мянган граммаар нэмэһэн байна. Тиигэжэ мянгатанай тоодо оролсожо, зон нүхэдтөө магтуулна.

Н. ИВЛЕВИЧ.

РСФСР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Литература, искусствын элитэ ехэ зохёолнуудай, шадабаритайгаар наадалгын түлөө РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо тухай асуудал РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөө.

РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо талаар комиссиин дурадхалнуудые Россин Федерациин Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, 1966 оной РСФСР-эй Гүрэнэй шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэжэ шиидхээ.

Литературын талаар—М. Горькиин нэрэмжэтэ шангуудые:

Алексеев Михаил Николаевичта—«Вишнята сүнхэрэг» гэжэ романай түлөө;

Кулиев Кайсын Шуваевичта — «Шулуунай шарха» гэжэ шүлэгүүдэй номой түлөө;

Мартынов Леонид Николаевичта —«Үг. гарбал» гэжэ шүлэгүүдэй номой түлөө;

Зураглан харуулгын искусствын талаар И. Репинэй нэрэмжэтэ шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Коржев Гелий Михайловичта—«Коммунистнууд» гэжэ гурбан шататай скульптурын, «Интернационал», «Тугые дам үргэгшэ», «Гомер» гэжэ зурагуудай түлөө;

Моисеенко Евсей Евсеевичтэ — «Улаантан ерээ» гэжэ зурагай түлөө;

Цигаль Владимир Ефимовичтэ —Советскэ Союзай Герой, генерал-лейтенант Д. М. Карбышевта зорюулан, Маутхаузенда (Австри) бодхогдоһон памятнигай түлөө.

Хүгжэмэй искусствын талаар М. Глинкын нэрэмжэтэ шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Кабалевский Дмитрий Борисовичта—хоёр хоорой болон симфоническа оркестрэй солистнуудай дуулаха дуунай түлөө;

Шапорин Юрий Александровичта — «Декабрист» гэжэ оперын, «Элеэгэй элиһээр байхада» гэжэ хүгжэмэй түлөө;

Оборин Лев Николаевичта — концерт табилгын шадабариин түлөө.

Театральна искусствын талаар К. Станиславскиин нэрэмжэтэ шангуудые иимэ хүнүүдтэ олгохо:

Борисова Юлия Константиновнада—Евгений Вахтанговай нэрэмжэтэ гүрэнэй академическэ театрта «Эрхүүдэ болоһон ушар» гэжэ зүжэгтэ Валиин, «Хадамда гараһан тогоошон» гэжэ зүжэгтэ Пазлина Казанецай, «Үнэн ба худал» гэжэ зүжэгтэ Мавра Покритченкын рольнуудые наадаһанай түлөө;

Симонов Николай Константиновичта—Ленинградай А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ гүрэнэй драматическа академическэ театрта «Наранай орохын урда тээ» гэжэ зүжэгтэ Матриас Клаузенай, «Вишыхан трагеди» гэжэ зүжэгтэ Сальериин рольнуудые наадаһанай түлөө;

Марков Павел Александровичта —«Үнэн зүб ушар харуулдаг театр» гэжэ номой, Вл. И. Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ хүгжэмтэ театрай режиссурые һайнаар эмхидхэһэнэй түлөө.

Киноискусствын талаар аха дүүнэр Васильевтанай нэрэмжэтэ шангууд иимэ хүнүүдтэ олгогдохо болоо:

Фрадкин Герман Ефимовичтэ, **Тяпкин** Федор Александровичта, **Консовский** Алексей Анатольевичто—«В. И. Ленинэй гар бэшэгүүд», «Партиин туг», «Ленин (һүүлшын хуудаһанууд)» гэжэ научно-дэлгэрэнгы фильмнүүдэй түлөө;

Столпер Александр Борисовичта **Симонов** Константин Михайловичта, **Олоновский** Николай Владимировичта, **Панов** Анатолий Дмитриевичтэ—«Амиды үлэгшэд ба үхэгшэд» гэжэ уран һайханай фильмын түлөө;

Ромм Михаил Ильичтэ, **Храбровицкий** Даниил Яковлевичта, **Лавров** Герман Николаевичта, **Колганов** Георгий Николаевичта, **Баталов** Алексей Владимировичта — «Нэгэ жэлэй юһэн үдэр» гэжэ уран һайханай фильмын түлөө.

Гүрэнэй шангай лауреадуудай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн литература болон искусствын ажал ябуулагшадта «РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреадууд» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоод, Хүндэлэлэй значогууд болон дипломууд барюулагдаха болоо.

МАЛШАНАЙ ЗОРИГ

Дари Дугарова олон жэлэй туршада мал дээрэ ажаллажа, нилээд баян дүй дүршэлтэй болоһон. Мүнөө мал адуулагшаар ажаллана. Үдын совхозой эрхим мал адуулагша гэжэ үнинһөө хойшо суутай. Харууһалдаг 139 толгой буруу хашарагуудынь тобир тарган, арһа мяхандаа багтажа ядаһандал тангаршаан гүйлдэнэ. Сентябрь һарада малайнгаа шэгнүүрые 33 центнерээр нэмээгээ.

— Малаа үглөөгүүр эртэ гаргаад, хаһа сагтань уһалаад, бэлшээриин һайниие шадажа хэрэглэхэ гээшэ шухала. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, оролдожол адуулбал амжалта туйлагдаха байха, — гээд Дугарова хөөрэнэ.

Малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ суута мал адуулагша түрүү һуури эзэлхэл ёһоороо эзэлээ. Мүнөө энэ гүүртынхид үбэлжэлгэдөө түгэс бэлдэжэ байна.

Д. ДОРЖИЕВ.

Хори.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Р. Д. МИТРОПОЛЬСКИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна болон советскэ органуудта олон удаан жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, таби наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Загарайн аймагай ажалшадай депутадуудай соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Митропольский** Роман Дмитриевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной октябриин 14.

Хани барисаанай митинг Свердловскдо болобо

СВЕРДЛОВСК, октябриин 13. (ТАСС-ай корр.). Ураалай Серго Орджоникидзын нэрэмжэтэ хүндэ машина бүтээлгын заводто Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Гомулка, Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Циранкевич, Польшын партийно-правительственна делегациин гэшүүд мүнөөдэр хүрөө. Тэдэнтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ябалсаа.

Уралмашзаводойхид айлшадые халуунаар угтаа. Предприятида олон зоной хабаадалгатай митинг болоо. Заводой парткомой секретарь И. И. Потапов, прессовэ цехэй бригадир Кузнецов, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. М. Верещагин, КПСС-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь К. К. Николаев болон бусад хүндэтэ айлшадта хандан амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Уралмашзаводойхидой зүгһөө халуунаар угтагдан, А. Н. Косыгин, Ю. Циранкевич митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Ураалда болоһон уулзалганууд

СВЕРДЛОВСК, октябриин 13. (ТАСС). Нүхэр Владислав Гомулка нүхэр А. Н. Косыгинтай, Польшын партийно-правительственна делегациин гэшүүдтэй хамта Ураалай томо предприятинуудай нэгэн бологшо Первоуральска новотрубна заводто үдын хойно хүрөө.

Нүхэр Юзеф Циранкевич Польшын партийно-правительственна делегациин зарим гэшүүдтэй хамта Белоярска И. В. Курчатовай нэрэмжэтэ атомна электростанцида хүрөө.

(ТАСС).

Гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн хүдэлмэреэ дүүргэбэ

Үдэшын ба заочно һуралсалай талаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй районуудай үдэшын (халаанай) ба заочно һургуулинуудай, арадай гэгээрэлэй зургаануудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн дүрбэн үдэр соо хүдэлөөд, үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ зүблөөндэ хабаадагшад үдэшын ба заочно һуралсал һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн элидхэлнүүдые шагнаһан, Улаан-Үдэ городой, республикын түрүү һургуулинуудай хүдэлмэритэй танилсаһан, урогуудта ороһон байна. Мүн базова предприятинуудай түлөөлэгшэдтэй уулзаһан хүдэлмэрилдэг залуушуулай һуралсал эмхидхэдэг дүй дүршэлтэйнь танилсаһан байна.

Октябриин 14-нэй үдэрэй зүблөөндэ дүй дүршэл тухайдаа хөөрэлдэһэн, үдэшын ба заочно һуралсалай талаар шиидхэгдээгүй шухала асуудалнууд тушаа хэлсэһэн байна.

Үдэшын ба заочно һуралсал амжалтатайгаар эмхидхэхын тула предприятинуудтай, колхоз, совхозуудтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ, бэе бэедээ алибаа туһаламжа үзүүлхэ шухала. Тэрээнһээ гадна һуралсалай хэрэг һайжаруулхын тулада шухала асуудалнуудые шиидхэхээр болоо. Жэшээнь, һуралсалда хэрэглэгдэхэ харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые элбэгээр гаргаха, тэдэнэй сэн хямда болгохоһоо эхилээд, һуралсалда сэхэ хабаатай олон асуудалнууд бии байна. Тэдэниие бултыень шиидхэбэл һайн һэн. Мүн үдэшын халаанай һургуули бүхэндэ һурагшадые эстетическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ хэрэг нэгэ гуримтай болгобол һайн. Юуб гэхэдэ, энэ хэрэг газар газарта элдэбээр шиидхэгдэнэ. Энээгээр иимэ һанамжа оробо: үдэшын һургуулинуудта культурын урок бии болгобол таарамжатай гэхэ мэтэ олон һанамжа дурадхалнуудые үгэ хэлэгшэд — Улаан-Үдын 6-дахи ШРМ-гэй директор нүхэр **Ростовцев**, Челябинск городой 15-дахи ШРМ-гэй директор нүхэр **Савин** болон бусад хэлэбэ.

Улаан-Үдэ городой республиканска заочно һургуулиин директор нүхэр **Колодин** залуушуулай заочно һуралсалай шухала хэрэгсэлнүүд тухай, энэ хэрэг һайжаруулха тушаа хэлээ.

Һуралсалай хэрэгсэлнүүд — учебнигүүд, техническэ хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ тушаа программа гү, али методическа заабари байгаа һаа, туһатай байха һэн.

Үгэ хэлэлгэнэй һүүлээр Россин Федерациин гэгээрэлэй министерствын үдэшын һургуулинуудай управлениин начальник нүхэр **Н. Н. Балов** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

Юрэнхыдөө энэ зональна зүблөөн һайнаар, хүнэй һургаал абамаар үнгэрөө гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар сэгнэбэ.

ЗҮБЛӨӨНЭЙ ЗАЛ СОО. Горно-Алтайн заочно дунда һургуулиин директор П. П. Кучеяк (баруун гарһаа), Улаан-Үдэ городой № 2 үдэшын һургуулиин директор Н. Н. Дубатова, мүн тус һургуулиин һуралсалай таһагые даагша А. А. Казарчхина.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. П. КАВЕЛИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Колхозой экономико болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө, таби наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Кавелин** Михаил Поликарповичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной октябриин 14.

Совет засагай 50 жэлэй ойдо

ЛЕКЦИОННО ХҮДЭЛМЭРИДЭ— ҮРГЭН ДАЛАЙСА

Агууехэ Октябриин социалис революциин табин жэлэй ойдо бүхы совет арад бэлэдхэжэ эхилбэ. Хүдэлмэришэд, таряашад, манай интеллигенци түүхэтэ ехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ нэмэлтэ болохо, зохихо бэлэгүүдээ эдэ үдэрнүүдтэ тодорхойлжо байна.

Литература, искусствын ажал ябуулагшад мартагдашагүй зохёолнуудые бэшэнэ, урална. Соёл-гэгээрэлэй зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ойн энэ һайндэртэ мүн лэ ехээр бэлдэжэ захалаа. Тэдэнэрэй нэгэн хото хүдөөгэй интеллигентнэрэй түрүү түлөөлэгшэдые нэгэдүүлдэг «Знани» бүлгэм, тэрэнэй гэшүүд «Октябриин уншалгануудые» эхилбэ. Гараха һарада гү, али кварталда уншагдаха лекцинүүдэй, үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдэй, мүн соёлой байшанда, клубууд соо болохо элдэб үдэшэнүүдэй темэнүүдые партийна, профсоюзай болон комсомолой бүлгэмүүдтэй уридшалан хэлсэжэ, нэгэдэмэл түсэб баталаад, тэрээн соогоо лекци бэлдэхэ хүнүүдые тодоруулаад, ажалшадай нэгэшье коллективые алгадгүй «Октябриин уншалгануудые» эхилбэ.

РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша, үнинэй лектор Л. А. Молоковой хүтэлбэрилдэг Загарайн аймагай Үнэгэтэйн «Знани» бүлгэмэй эхин эмхи хүдэлмэреэ шадамараар эмхидхэнэ. Эдэнэр Онохойн совхозой, Үнэгэтэйн үрэ жэмэс болбосоруулдаг заводой, Хүрбын леспромхозой хүдэлмэришэдэй дунда үзэл сурталай ехэ хүдэлмэри жэлэй дүрбэн сагта ябуулжа, партийна организацинуудта горитой туһаламжа үзүүлдэг. Үнэгэтэй тосхоной дунда һургуулиин багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, врачнууд, ажахын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хамта 47 хүн «Знани» бүлгэмэй гэшүүд болонхой. Тэдэнэр хүдөө ажахын эрдэм, педагогическа, медицинын, ниитэ-политическэ, научно-атеистическэ эрдэм нэбтэрүүлхэ табан секци болон хубаараад, бүхы хүдэлмэреэ тусхай түсэбэй ёһоор эмхидхэдэг.

Дээдэ һургуулитай багшанарые, врачнар болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые үзэл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулхын хажуугаар, «Знани» бүлгэмэй Үнэгэтэйн эмхи залуу лекторнүүдые олоор бэлдэнэ. Арбан класс дүүргэгшэдые, мүн арбадахида һуража байгшадта тусхай темээр лекци, хөөрэлдөө бэлэдхэхэ даалгабари үгөөд бэлдэһэнэйнь удаа багшатайнь хамта фермэ, отарануудта эльгээжэ, болбосоролой хүдэлмэриин дүршэл тэдэндэ олгуулагдана.

Дашинамжиловай хүтэлбэрилдэг Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знани» бүлгэмэй Хушуун-Үзүүрэй эхин эмхи, нүхэр Ф. Варфоломеевэй хүтэлбэрилдэг Хонхолын эмхиин олон гэшүүд таряа хураалгын үедэ комбайнда хүдэлөө. Партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдээр олон хөөрэлдөөнүүдые таряашадай дунда үнгэргөө. Тиигэжэ таряа хураалгые богони болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхэдэнь колхозуудайнгаа парткомуудта туһалаа. Мүнөө Хушуун-Үзүүрэй, Хонхолын «Знани» бүлгэмэй гэшүүд шэнэ ерэһэн мэргэжэлтэдые абаад, «Октябриин уншалга» клуб, улаан булан, фермэ, машинно-тракторна мастерской бүхэндэ эхилхээ байна. Тиихэ зуураа, ганса лекци уншагшад, хөөрэлдөө үнгэргөөд дүүргэнэ бэшэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадтай, колхоз байгуулагшадтай уулзалга үнгэргэхэдөө, мүн лекци уншахадаа элдэб техническэ хэрэгсэлнүүдые, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые, нютагай музейн экспонадуудые хэрэглэнэ.

Зүгөөр ажабайдалай эрилтэһээ гээгдэһэн, үзэл сурталай хүдэлмэриие эмхидхэн ябуулха хэрэгтэ, тэндэхи партийна организацинуудта ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй, үүсхэл эдэбхигүй эмхинүүд «Знани» бүлгэмдэ бии байһаар. Жэшээлхэдэ, Ивалгын дунда һургуулидахи эмхиин гэшүүд Ивалга тосхоной коллективүүдтэ, Ивалгын совхозой нэгэдэхи отделениин фермэ, бригаднуудаар ехэ үсөөн ябадаг байна. Мүн хүдөө ажахын республиканска туршалгын ажахыда хүдэлдэг эрдэмтэд, дээдэ һургуулитай мэргэжэлтэд хүдөө ажахын эрдэм ухаанай түйлалтанууд болон, өөһэдынгөө хүдэлжэ байһан туршалгын ажахы дээрэ түйлаһан амжалтанууд тухайгаа дүтэ байһан колхозуудаараа ябажа, һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргөө һаань һайн һэн.

Хүн зоной ургажа байгаа ухаан бодолой үндэр эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангахын тулада дээдэ эрдэмтэй хүнүүдэй дундаһаа залуу лекторнүүдые олоор хүмүүжүүлхэ тон шухала.

Эмхидхэлэй эдэ дутагдалнуудые дары усадхаад, һайнаар, бүхы талаһаань бодомжолжо, лекционно хүдэлмэриин түсэб зохёогоод, «Октябриин уншалгануудые» хаа хаанагүй эхилхэ гээшэ «Знани» бүлгэмэй эмхинүүдэй, мүн бүхы гэшүүдэй мүнөө үеын тон шухала зорилго болобо.

С. БАДМАЕВ,
«Знани» бүлгэмэй Буряадай эмхиин харюусалгата секретарь.

Соведүүдэй хүдэлмэри

ТОСХОНОЙ ШАРАЙ ХУБИЛНА

УУЖАМ ҺАРУУЛ шэнэ гэрнүүдтэй, үргэн, сэбэр сэлеэн гудамжануудтайгаар совет арадай һайндэр— Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойе угтаха гэжэ Прибайкалиин аймагай ажалшад шиидэнхэй. Аймагаймнай тосхон бүхэндэ шэнэ барилганууд үргэнөөр эрхилэгдэнэ.

Түсэбтэ табан жэл дотор хэгдэхэ барилгануудые хаража үзэхэдөө, аймагай соведэй депутадууд Турунтаево тосхондо, Таловка станцида дунда һургуули, Кома тосхондо—8 жэлэй, Зыряновка, Клочнево, Покровко, Таловка, Троицка тосхонуудта баригдаха эхин һургуулинуудые түрүүшын ээлжээндэ бодхоогдохо барилгануудай бүридхэлдэ оруулха гэжэ дурадхаһан байна.

Һургуулида ороогүй хүүгэдэй саад, ясли дуталдана. Хүдөө ажахын хүдэлмэриин халуун хаһын үедэ колхозуудтамнай хүдэлмэришэд дуталдадаг, мүн промышленна предприятинуудташье баһал тиимэрхүү байдаг. Гэбэшье бага үхибүүдтэй олон эхэнэрнүүд хаанашье ажалладаггүй. Тиимэһээ хүүгэдэй саад, ясли барилга тон шухала хэрэг болоно. Колхоз, предприяти бүхэн өөһэдын саад, яслитай байха ёһотой гэһэн зорилго урдаа табинабди. Татаурово станцида, Турунтаево, Ильинкэ, Таловка, Иркилик, Зырянск, Нестерово тосхонуудта хүүгэдэй саад, ясли түрүүшын ээлжээндэ нээхээр хараалагдана.

Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай эрхэ байдал һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд һайжаруулагдаба. Турка тосхондо шэнэ больница һаяар нээгдэхэнь. Ильинкын больница шэнэ байрада ороо. Сэлэнгын модоной бааза тэндэхи больницада капитальнаар заһабарилагдаһан гэр байра үгөө. Тэрээн соонь 35 оротой больница байгуулагдаба.

Соёлой зургаанудай барилгада нютагай предприяти болон колхозууд тон эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эдэ барилгануудые хэлгэдэ гүрэнэй һомолголһоо гадна, ажахынуудай мүнгэн зөөри оруулагдана. Жэшээлхэдэ, «Прибайкалец» колхозой гэшүүд эхин һургуули, саад-ясли, клуб барилгада мүнөө жэл зуу мянга гаран түхэриг оруулхаар хараалахай.

Еловскын леспромхозой директор А. Г. Гунько мүнгэн зөөри хэрэглэхэ арга боломжонуудые тон шадамараар ашаглана. Эндэ һүүлэй табан жэлэй туршада тус бүридөө хоёр байратай 10 гэр, дүрбэн байратай—3, гурбан байратай нэгэ гэр шэнээр баригдаа. Гадна 64 хүнэй багтаамжатай хамтын байра, эхин һургуули, хүүгэдэй саад-ясли түхеэрэгдэнхэй.

Удаан болзороор урьһаламжа абажа, барилга ехээр хэхэ арга боломжо гүрэмнай олгодог болонхой бшуу. Мүнөө колхозууд арбан табан жэлэй болзортойгоор урьһаламжа абажа, байрын шэнэ гэрнүүдые, клуб болон хүүгэдэй зургаануудай, бусадшье барилгануудые ябуулха аргатай. Энэ табан жэл соо олон тосхон, һууринуудта шэнэ магазин, столовонууд баригдаха, хуушануудынь һэльбэгдэхэ, заһабарилагдаха байна. Ерэхэ жэл Турка, Ильинкэ тосхонуудта тус бүри 100 тоннын багтаамжатай аммиачна холодильнигууд ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүн зунай үедэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые хадагалха хүйтэн складууд магазин бүхэнэй дэргэдэ түхеэрэгдэхэ.

«Путь к коммунизму» колхоз гүрэнэй урьһаламжын мүнгэ зөөри тон һайнаар хэрэглэнэ. Тус колхозой түрүүлэгшэ В. П. Воронов урьһаламжые колхозой ажахыда тон ашагтай гэжэ тоолоно. Банкһаа урьһаар абаһан мүнгөөр тэндэ 250 хүнэй һууритай клуб баригдажа, жэлэй эсэс хүрэтэр ашаглалгада үгтэхэ юм.

Аймагаймнай ажалшад хойто жэл 5500 дүрбэлжэн метр байрын талмайтай гэрнүүдые толлон орохо байна. Тосхон бүхэндэмнай шэнэ гэрнүүд жэрылдэхэ. Нёдондо жэл Таловка станцида 48 байратай, Старо-Татаурово тосхондо—36 байратай шэнэ гэрнүүд ашаглалгада үгтэһэн байна. Итанцын, Байгалай леспромхозууд тус бүридөө 600 гаран дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые барижа, хүдэлмэришэдөө оруулһан.

Байрын шэнэ гэрнүүд түргөөр баригдана. Теэд эндэ олон бэрхэшээлнүүд тохёолдодог. Нэн түрүүндэ, ямар түхэлтэйгөөр хүдөөгэй барилгануудые хэбэл һайн бэ гэһэн асуудал табигдаха болоно. Мүнөө хүдөө тосхонуудтахи барилганууд «зүн дэгээндээ» ябуулагдана. Хүдөөгэй барилгын генеральна түсэбгүй тосхонууд тон олон. Тиимэһээ гэр байрануудые, ниитын зургаан, предприяти, магазин, талмай гэхэ зэргэнүүдые хаана бариха, түхеэрхэ тухай асуудалые хүдөөгэй предприяти, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө шиидхэбэрилнэ ха юм. Тэдэнэй һанаашаар һайн байбашье, хожомоо тэрэнь ниитэ барилгын гоё һайханай эрилтэдэ харюусахагүй байна. Ямар нэгэн томохон барилга эхилхэдээ хожомойхиие бодолсонгүй хэжэ яашье болохогүй.

Гэрээ барихадаашье баһал зүбөөр табиха хэрэгтэй. Урдань хүдөө таряашадай баридаг гансахан таһалгатай зэмьеэ, тэрэнэйнь хахадһаа ехые пеэшэнгынь эзэлһэн байгша ааб даа. Мүнөө тиимэ гэр хэншье бариха дурагүй ха юм. Тиигэбэшье, мүнөө хүдөөдэ өөһэдынгөө һанаһанаар баридаг гэрнүүднай бултадаа хангалтатай гэхын аргагүй. Шэнээр баригдаһан зарим гэрнүүдтэ ороходо уужамшье һаа, һүрхэй таарамжагүй байдаг. Юуб гэхэдэ, тэрэ гэрэй эзэн өөрынтөө һанаашаар жэжэ олон таһалгануудые хээд, хара-ногоон шэрээр будажархиһан байдаг. Энэмнай «торхоор ҙүүрэн тоһон соо халбага дабирхай хэһэнтэй» адли бшуу. Москвагай болон бусад городуудай архитекторнууд хэблэлдэ бэшэхэдээ, хүдөөгэй нэгэ бүлэ айлда хоёр дабхар гэр барихада дээрэ байха гэжэ дурадхана. Минии һанахада тиимэ гэр бариха дуратайшуул хүдөөдэ олон байха.

Тосхонуудаймнай гудамжанууд утаашаа хэдэн модондо унжышаһан байдаг. Энэ хадаа дэмы ехэ газар эзэлхэһээ гадна, мүнгэ зөөридэ, материалдашье гарза ехэтэй бшуу. Илангаяа бага газартай нютагуудта тон гаарууогүй. Манай аймагай Ильинка, Татаурово, Турунтаево тосхонуудта уһаар дулаасуулагдадаг, коммунальна бүрин хангамжатай найма, арбан зургаан айлай байха томо гэрнүүдые түхеэрбэл таарамжатай. Гэбэшье иимэ һайн үүсхэлые бэелүүлхэнь хэсүү. Юуб гэхэдэ, предприяти, эмхи зургаануудта гэр байрын барилгада зорюулан мүнгэ зөөри һомолходоо нэгэ-хоёр, һайн лэ һаа гурбан айлай байратай гэрнүүдые түхеэрхээр хараалдаг. Хойшодоо гэр байрын барилгануудые түсэблэдэг, мүнгэ зөөри һомолдог эмхинүүд аймагай зургаануудай түсэблэлһэниие анхаралдаа абалсахыень хүсэхэ байнабди.

Барилгын талаар холын хараатай түсэб зохёохо, барилгануудые газар дээрэнь гааруулан түсэблэхэ, проектнүүдые шэлэжэ абаха хэрэгые архитектор эрхилхэ ёһотой. Теэд хүдөөдэмнай архитектор үгы гэжэ Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Потепалов һаяшаг газетэдэ толилогдоһон статья соогоо зүбөөр ажаглаа һэн. Хүдөөгэй архитекторнүүдые бэлдэхэ саг тулаа. Дунда эрдэмтэй архитекторнүүдые нютагуудтахи техникумүүдтэ бэлдэхэ арга боломжо гүйсэд бии ха юм.

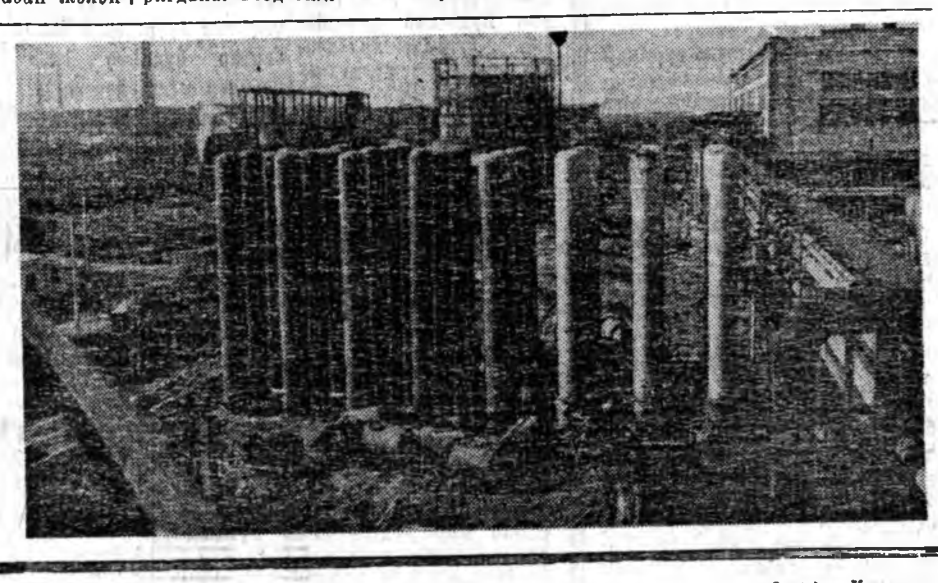
Табан жэлэй түсэбтэ оруулагдаһан барилгануудай ехэнхи хубинь үүсхэлэй ашаар ябуулагдаха байна. Энээндэ гүрэнэй һомололгын бэшэ, предприяти, колхозуудай мүнгэ зөөри гаргашалагдажа, ажахын журамаар хэгдэхэ болоно бшуу. Тиимэһээ шэнэ барилга бодхоохо хэрэгые бэедээ даажа абаһан ажахын хүтэлбэрилэгшэд тэсэбэри ехэтэй байха ёһотой. Ажахын хүсөөр хэгдэхэ барилгада түсэбөөр хараалагдаһан юуншье үгтэхэгүй дээрэһээ барилгын материал болон бусад шухала түхеэрэлгэнүүдые элдэб аргаар бэдэржэ олохо болодоно. Эндэ хуули буса андалдаа, аралжаа хэхэ ябадал гарадаг.

Бэлэн юумэ хүнэй асаржа үгэхые бидэнэр хүлеэнэгүйбди. Мүн бэлэдхэл нөөсыншье юумэндэ горидоногүйбди.

Тиибэ яабашье, улам үргэдэжэ байгаа барилгануудай материальнотехническэ хэрэглэмжые сүм өөһэдынгөө хүсөөр шиидхэжэрхихын аргагүй. Тиимэһээ энэ асуудалые республикын Министрнүүдэй Совет хаража үзэхэ зэргэтэй.

Колхозуудай экономико бэхижэнэ, хүдэлмэришэдэй посёлогуудые болбосон түхэлтэй болгохын тулада предприятинуудта мүнгэ зөөри элбэгээр олгоно. Эдэ бүгэдэ хүдөөгэй хүн зоной ажабайдалай шэнжэ түхэлые эрид хубилгаха эрхим һайн арга боломжонуудые олгоно ха юм. Хүдөөгэй һуурин тосхонуудай гоё һайхан үзэмжэ али зэргэ таатай зохид байдаг гээшэб? Энэ асуудал нютаг, тосхон бүхэнэй хүн зоной хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тосхон, сэлеэнүүдээ сэбэр һайхан түхэлтэй болгохо түсэб табижа, тэрэнээ бэелүүлхэ хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байһанаа хүдөөгэйхид бүгэдэ мэдэнэ.

Н. ШЕЛКОВНИКОВ.
Прибайкалиин аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. Түсэбтэ табан жэлэй турша соо Нижне-Тагилай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта ехэ домно, конверторнэ цех, прокатна стан ба бусад олон барилга ашаглалгада оруулагдаха. Хоёрдохи ээлжээнэйнь шэнэ үйлэдбэринүүдтэ шухала элшэ хүсэнэй, түлишын бааза бэлдэгдэжэ байнхай. Зураг дээрэ: комбинадай кислородно цехэй барилгын талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

Республикымнай барилгаш... дунда Агууехэ Октябриин ... жэлэй ойн хүндэлэлдэ социа... мүрысөөн улам үргэдэжэ ба... Энэ ехэ тэмсэлдэ Улаан-Үдын ... СМУ-гай 56-дахи оньһожорууд... даһан колонныш хүдэлмэри... эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. ... дэнэй дунда модошо дархан А... сандр Сергеевич Бабошин ... бүтээсэтэ ажалаараа ходо шил... жа ябана. Зураг дээрэ: А. С. ... бошин.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото...

СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТ... ТҮСЭБ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

Ленинградай «Светлана» ... нэгэдэлэй коллективэй социа... хүгжэлтын комплексно түсэб ... хай асуудалые Экономическа ... далнуудай талаар ВЦСПС-эй ... мисси октябриин 12-то зүб... хэлсээ. Предприятиин главна ... женер Я. А. Кацман, профсо... фабричиа комитедэй түрүүл... Т. П. Терентьева заседани ... элидхэлнүүдые хээ.

Комплексно түсэбые зохёо... нэгэдэлэй ажахын хүтэлбэри... шэд, партийна болон комсом... ско эдэбхитэд хабаадалсаа. ... хүсэнэй болон ухаан бод... ажалай хоорондохи илгаае ... болгохо, хүдэлмэриин эрхэ ба... һайжаруулха, ажалшадай ... элүүрые бэхижүүлхэ, та... культурно-техническэ хэм... дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ аб... ганууд түсэб соонь хараала... хай.

Юрэнхы эрдэм шудалха ... техническэ һуралсалые, кадр... дые бэлэдхэлгые, мүн культу... гэгээрэлэй болон спортивна г... рэлгэнүүдые, байрын гэрнүү... хүүгэдэй эмхи зургаануудые ... рилгые бүри һайнаар эмхид... болохо хэрэгтэ тусгаар ан... хандуулагдаһан байна.

Ленинградайхидай үүсх... шухала удха шанар тухай ... дани дээрэ үгэ хэлэһэн инже... нүүд, эрдэмтэд, профсоюзна ... низацинуудай хүтэлбэрил... тэмдэглэһэн байна. Тиихэтэй ... та «Светланын» коллективэй ... циальна хүгжэлтын компл... түсэбые һайжаруулха зорил... һанамжа, дурадхалнууд оруу... даа.

СССР-эй арадай ажахын түйлалтануудые харуулдаг выставкын Хованска үүдэндэ мүнөө таанад малталгын алхануудай болон компрессорнүүдэй абяа гаража байхыень харахат. Эндэ выставкэдэ ороходо таарамжатай зохид мүнөө үеын шэнэ үүдэн баригдажа байна.

Угаа ехэ шэнэ барилга болошоһон мүнөөнэй ВДНХ-гай шэнжэнь Хованска үүдэнһээ харагдажа эхилнэ.

...«Машина бүтээлгэ» гэжэ павильоной үмэнэ промышленностиин талмай байдаг. Тэрэ талмай дээгүүр барилгын кранууд харагдана. Зүгөөр энэ хадаа шэнэ экспонадууд бэшэ, харин бетон шудхадаг, арматура табидаг, блогуудые үргэдэг «хүдэлмэриин» механизмууд болоно бшуу. Эдэ кранууд ехэ котлованиие тойронхой. Тэдэнэй һууридa дайнай урда тээ баригдаһан модон павильонууд байгаа бшуу.

Эдэ павильонуудые юундэ задалан абаашааб? Тэдэнэй һууридa юу баринаб?

Бетон шэрэжэ ябаһан самосвалай хойноһоо дахажа, барилгын участогуудай нэгэнэй үүдэ руу ороод үзэел. Урда тээнь транспортна техникын павильон эндэ байгаа, харин мүнөө үргэн, гүнзэгы ехэ нүхэнүүд сооһоо бетон блогууд болон хирпиисэ хананууд «урган» гарана.

Энэ хадаа Октябриин 50 жэлэй ой хүрэтэр ВДНХ-да баригдаха хоёр томо павильоной нэгэнэйнь һуури болоно гэжэ «Главмосстройн» 16-дахи трестын барилгын управлениин участогай начальник Роман Данилович Гордон маанадта тайлбарилан хэлэһэн байна.

— Тээ тэрэ, рельс харгы дээгүүр 27 метр үндэр томо кранай хүдэлжэ байһан газарта, байшангай нюур талань бодохо. Тэрэнэй хажуу талын тулганууд Александр Задорожнын бригадын табижа байһан бетон «подушканууд» дээрэ табигдаха юм.

һууридань бетон шудхажа үрдихэ хэрэгтэй байгаа бшуу. Хүйтэнэй эхилтэр «Газар доро хэгдэхэ хүдэлмэри» дүүргэхэ гээшэ мүнөө үдэрэй зорилго болоод байна.

....Баһа нэгэ томо павильоной бодхогдохоо байһан талмайе хараабди. Эндэ һууринь табигдажа хүсэд дүүргэгдээд, бетон шалань дэбдигдэжэ байнхай. Байшангай талмайнь 15 мянган дүрбэлжэн метр болодог.

СССР-эй ВДНХ-гай ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Павильон 90 метр утатай ба үргэнтэй, 30 метр хүрэтэр үндэр шэл болон алюмини ханатай «майхан» шэнги түхэлтэй байха. Шэнэ павильон агаарые сэбэрлэжэ байха оньһо түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай байха, түхэреэн жэлэй турша соо хүдэлжэ шадаха.

Талмай дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүд тухай Р. Д. Гордон олон халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна. Түрүүшээр эдэ хүнүүдтэ бэрхэшээл тохёолдодог байгаа. Котлован сооһоо водопроводно болон канализациин хэдэн километр утатай соргонуудые, электрическэ болон телефонно кабельнуудые абаха, газар дорохи уһые бэлүүрдэн зайсуулха, намарай бороогой орохын урдуур павильоной

Таримал модонуудта барилгашадай ехэ гамтайгаар хандадаг байһые харахада маанадта ехэ аятай байгаа. Багахан бүлэг модонуудые тойруулжа хашаанууд баригданхай. Тиихэдэ ганса нэгээрээ һууһан модонууд хаамжануудаар хүреэлэгдэнхэй. Харин заабол малтагдаха зэргэтэй болоһон модонууд болон һөөгүүд выставкын ондоо участогуудта абаашагдажа һуулгагдаһан байна.

Шэнэ павильонууд хэзээ бэлэн болохоб? Энэ асуудалда барилгын штабһаа харюу абажа болоно: 1967 оной февраль һарада энэ шухаг барилгануудай үзэсхэлэн зохид конструкцинууд хабсарган бодхогдохо, 3-дахи кварталда павильонууд захигшадтань дамжуулан үгтэхэ ёһотой. Павильонуудай нэгэн соонь хүнгэн промышленностиин бүтээһэн зүйлнүүд, нүгөөдэ соонь—химиин зүйлнүүд ээдынь болохо юм.

— Бидэнэр хуушан павильонуудые задалжа эхилхэ баатай болообди. Юуб гэхэдэ, тэдээн соо мүнөө үе сагай выставкэнүүдые эмхидхэхэ аргагүй болонхой,—гээд выставкын главна архитектор Леонид Иосифович Мариновский хэлэнэ.

Шэнэ хоёр павильон, мүн «Хүдөө ажахые оньһожоруулалгын» мүнөө хүдэлжэ байһан 3-дахи павильон мүнөөнэй бүхы эрилтэнүүдые хангажа шадаха байна. Эдэнэр ВДНХ-гай түбэй хубидахи экспозиционно талмайе хоёр дахин ехэ болгохо арга олгоно.

Хуушанай түхэлтэй «Машина бүтээлгэ» гэжэ павильоной, мүн хажуу талаарнь байһан бусад хоёр байшангай түхэл маягтай шэл болон алюминяар бодхоогдоһон сэхэ ханатай шэнэ павильонуудай түхэл маяг таарaлдаха гээшэ гү?

— Бидэнэр энээн тухай бодожо үзэһэн байгаабди,—гээд Мариновский харюусана.

—Харагты, эдэ гурбан хуушан түхэлэй павильониие сэхээр бодхоогдоһон нюур талые нэгэ ханаар холбоходо болохо байна гээд тэрэ бидэнэртэ эскиз харуулаа. Тиигээд байхада бүхы барилганууд нэгэн адли архитектурна ансамбль боложо холбогдохо байна. Энэ хадаа ерээдүйдэ бүтээгдэхэ хэрэг болоно даа!

...Хэдэн миллион хүнүүдэй дадашаһан ВДНХ-гай түхэл шэнжэ жэл үнгэрөөд байхада горитойгоор хубилха байна. Гурбан шэнэ павильонһоо уламжалан түхэлынь ондоо болохоһоо гадна, олон павильонуудай экспозиционно талмайнууд хубилгагдажа байнхай. «Электрификаци» гэжэ павильоной ханыень гусенична кран задалан абаа. Зилгалаанууд баригдажа, павильоной байшан шэнэдхэн үргэдхэгдэхэ болоно.

«Атомай элшэ хүсэн» гэжэ павильон шэнэдхэн һэльбэгдэжэ байнхай. Эндэ 200 хүнэй һууритай кино харуулдаг зал нэмэжэ бии болохо. «СССР-эй стандартнууд» гэжэ павильондо баһа нэгэ дабхар нэмэжэ баригдаа, тэрэнэй талмай хоёр дахин ... лохо.

ВДНХ-гай таримал модонууд бү... болохо. Зарим участогууд тон ... хэлтэй болохо байна. Хованска үүд... дар «Газ» гэжэ павильондо дүтэхэн... гынхид ажаллана. Выставкын энэ ... таримал модонууд соо тэдэнэр шэнэ... байгуулжа байнхай. Зүгөөр паркта... сейнтэй, хөөрэлдөө хэхэ, гэрэлтүү... зарнуудтай, һарабшануудтай хүүгэд... родок бариха гээшэ тэдэнэй гол зор... болоно.

Паркнуудые байгуулха талаар өө... гөө проектнүүдые минскынхид, рязан... ереванайхид, москвагайхид, талл... болон ленинградайхид шиидхэжэ эхил... «Цветоводство» ба «пчеловодство» ... павильонуудай хоорондо зэрлиг мод... дай участок бии болонхой. Бүхы рес... кануудһаа «ерэжэ» СССР-эй ВДНХ ... «байрлаһан» бургааһа һөөгүүд, сэ... болон ногоонууд өөһэдынгөө дураа... бэшэ юм. Паркнууд болон саадуудые ... гооруулгада зэрлиг ургамалнуудые ха... хэ талаар туршалга москвич-пен... Михаил Петрович Коржевой хүтэл... хэгдэһэн байна.

ВДНХ түхэл шарайгаа хубилгажа... на...

О. БУЗУЛУК, В. КАЛИСТРАТ...
Москва. **ТАСС-ай ...**

ОЛОНОЙ ДУНДА АЛДАРТАЙ

Шэнэ табан жэлэй түрүүшүүл

ЭНЭЭХЭН зураг дээрэ хёрхо хоёр нюдөөрөө шэртэн байгаашамнай Софья Андреевна Казакова гээшэ. Энэмнай Улаан-Үдын сэмбын фабрикын энэрхы сэдьхэлтэ эхэнэрнүүдэй дунда үнэн сэхэ ажалаараа шалгаржа ябаһаар үнинэй юм. Тэрэниие таниха мэдэхэгүй хүн эндэ үгы шахуу, алдар нэрэнь хүндэлэлэй самбар дээрэ аржыдаг, соло габьяань олоной дунда алдартай. Хүн бүхэн хүгшэн залуугүй хүндэлдэг, халуун сэдьхэлһээ али болохо амжалта хүсэжэ байдаг. Зүгөөр,юрэдөө Софья Казакова эдэ бүгэдөөрнь улам урмашажа, ажал хүдэлмэридөө хамаг һаналаа табидаг, бүхы байгаа бэлиг шадабаряа дууһан үгэхые оролдодог, үгэдэгшье. Эгээл тиимэһээ мүнөө үедэ ажабайдалай үргэн харгыда бата алхамаар гаранхай, саашадаашье һайхан лэ ябахын түлөө үсэд нэтэрүүгээр тэмсэһэн зандаа. Орёо машинын оньһо тайлбарилһаар үсөөхэн жэл болобошье, сэмбэ нэхэгшын шадабаритай боложо үни хада үрдеэ юм. «Богони болзорто дүршэл шадабарида һуража гараа һэн...»—гэжэ жиирэй хүдэлмэришэдһөө эхилээд, хүтэлбэрилхы тушаалтан хүрэтэрөө тэрэниие магтадаг, ажал хэрэгээрнь омогорхон дурдадаг байна. Дүршэл шадабаряа улам нарижуулжа байһан лэ хадань бүри орёо нарин нэхэлгэтэй бүд гаргаха машина тэрээндэ үгтөө юм. Удангүй тэрэнэйнгээш тодхолой нюусые һубэлгэн бэрхээр ойлгожо абаа һэн. Одоол тиихэдэнь, хэдыдээ шэнэ машинадаа һуража үрдеэ гээшэб гэжэ хүдэлмэришэ нүхэдынь гайхалдаа бэлэй. Тэрэ гэһээр мүнөө болотор уялгата даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Үдэр бүри ажалай үндэр бүтээсэ түйлахаһаа гадна, гансал һайн шанартай хэрэгсэл үйлэдбэрилжэ үетэн нүхэдөө гайхан тагнуулдаг юм. Тиихэдээшье, Софья Андреевна хара амяа хараад ябадаггүй даа. Хани нүхэдөөрөө хөөрэлдэхэдөө сэдьхэл һанааень ойлгожо абадаг, хэрэгтэй болоол һаань, захяа заабаришье үгэдэг, шадаха зэргээрээ туһалдаг, хамһалсадаг. Иимэл хадаа олоной дунда хүндэтэй, хүрса үгын юрөөлтэй. Гансашье энэ бэшэ. Софья Казакова хамтын ажалһаа далтирдаггүй. Али бүхы ниитын хэрэгтэ арга сүлөөень олоод лэ саг үргэлжэ хабаададаг, һайн һайхан эрмэлзэлгэтэй юм. Хэжэ байһан ажалаа хээд, элдэб эсын асуудалнуудые шиидхээд ябахые ганса оролдодоггүй, харин бүхы фабрикынгаа нэрэ хүндын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Эдэ үдэрнүүдтэ тэрэнэй үүсхэлээр Агууехэ Октябриин 49 жэлэй ойн хүндэлэлдэ өөһэд хоорондын социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ захалаа.

— Үүсхэл эдэбхитэй зонтойбди даа. Хэн юун, гэлтэгүй хүн бүхэн оролдопол гээшэ,—гэжэ фабрикын директор нүхэр Альцман омогорходог.—Мүнөө үедэ манайхид бүришье эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Юуб гэхэлэ, энэ һарын 30-да фабрикымнай ашаглалгада ороһоор 20 жэл болохонь. Энэ түүхэтэ үдэрөө али болохо талаараа һайнаар угтаха хүсэлтэйбди, угтажашье шадахабди...

НЭЭРЭЭШЬЕ, тиимэ даа. Сэмбын фабрикын хүдэлмэришэдэй үгэ хэрэг хоёрынь алгасахагүй. Эндэхид хэдэн жэл амжалтатай һайнаар ажаллажа байһаар. Эгээн түрүүн коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, эгээн түрүүлэн хүдэлмэриин табан үдэртэй болоһон. Иимэл хадаа тэдэнэр эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ ажал хүдэлмэри дээрээ амжалта түйладаг гээшэ. Эдэнэй дунда манайшье зураглалай баатар өөр... хубитай юм. Тэрэмнай коммун... ажалай ударник солотой, эд... тэй ажалша бэрхэ хүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. А. Каза... ажал дээрээ.

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ“ ХАРЮУСАНА

„ҮЗЭГЛЭЛ“ ХААНАҺАА ОЛОХОБ...

Газетымнай сентябрнин 6-най номерто тунхаглагдаһан ко... респонденци тушаа республикын гэгээрэлэй министрэй ор... шо нүхэр С. Дмитриев иигэжэ харюусаба.

«Үзэглэл» болон буряад хэлэн дээрэ 2—4 классуудта ү... дэг бусад номууд нёдондо, 1965 ондо хэблэгдэһэн юм. Тиихэд... һуралсалай хоёр жэлдэ хүртэхөөр хараалагдажа гаргагд... аад, тодорхойлон хэлэхэдэ, мүнөө «Үзэглэлэй» мянга гаран ... һэгээр дуташаһан ушарта хэблэлэй хэрэгэй Управлениин дэр... дэхи тиражна комисси зэмэтэй. Тус комисси «Үзэглэл» боло... бусад буряад номуудые хэды хэһэгээр гаргахаб гэжэ шиид... бэрн абахадаа, мүнөө жэлэй һурагшадай тоо хүсэд анхарал... абаагүй. Энэ шалтагаанһаа боложо, буряад һургуулиин 1-... классуудай һурагшад номоор дуталдаа. Энэ дутагдалые да... усадхахын түлөө хуушан номуудые суглуулан хэрэглэхынь ... магуудай гэгээрэлэй таһагууд, һургуулинуудта дурадхагда... байна. Буряад һургуулиин эхин классуудта үзэхэ номууд ер... 1967 ондо шэнээр хэблэгдэхэ.

Энэ ондо гаргагдаһан номууд тухай дурдабал, һурагшад... тоогоор мүргэлдүүлэгдэнхэй.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЗОРИhОНДОО ХҮРӨӨ

Эгээл хори гаран жэлэй саада Петр Яковлевич Еманаков Дээдэ-Жэрэмэй тарялан дээрэ түрүүшын буураздаа гаргаhан намтай. Энэ үе соо трактористаар, комбайнераар, механигааршье ажаллаhан байна.

Нүхэр Еманаков урдынхидаал мүнөө жэлэй хуряалгын хагуун хаhада комбайнераар ажаллаа. Петр Яковлевич «СК-6» түхеэрэлэй хуушарhан комбайн өөрынгөө гараар заhабарилжа, дард гэжэ болгоод, таряа хуряалгада хабаадалсаа юм.

...Хуряалгын эхилхэhээ гурбадахи гурбан үдэр урид Петр Яковлевич агрегадайнгаа гэшүүдые суглуулаад, ургуулhан таряагаа хайшан гэжэ гээлтэ хоролтогүй оруулханаб, мүн богони болзор соо хуряажа абаха тухай хөөрэлдөө hэн.

— Таряа хуряалгын түрүүшын үдэрhөө нүхэр Еманаковай агрегадай гэшүүд—Г. Русин (тракторист), М. Калашников (штурвальщик) гэгшэд эршэмтэйгээр ажаллажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Эдэнэр сүүдхэдээ 14—16 часай соо эбтэй эетэйгээр ажаллажа, зарим үдэрнүүдтэ унтахашье сагынь байгшагүй hэн. Нүхэр Еманаков, мүн тэрэнэй хани нүхэд хүдэлмэриин арбан үдэр соо 142 гектар таряа хадажа, 1879 центнер ороohо сохёо, мүн таряа хуряалгын үе соо 478 гектар ороohото ургамалнуудые амяарлан хадаад, 5750 центнер ороohо сохёо hэн.

«Восход» колхоз гүрэндэ ороohо худалдаха түсэбөө 109 процент дүүргэжэ, аймагай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэй, мүн комбайнер Еманаков эрхимүүдэй тоодо оролсожо, энэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Мүнөө үедэ Петр Яковлевич комбайнай жолоо тракторайхяар hэлгээд, намарай паар хахалжа, поли дээгүүр хүнхинүүлжэ, хүдөөгэйхидэй hайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаба.

БЭРХЭ ЗҮГЫШЭН

Федор Ермолаевич Дорофеев дайнай инвалидшье hаа, олохон жэлдэ зүгышэноор хүдэлмэрилнэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ Федор Ермолаевич өөрынгөө ажахыhаа hайн дүнгүүдые туйлана. Мүнөөшье жэлдэ харууhалжа байhан зүгын бүлэнүүдhээ мёд абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Хамта дээрээ 18 центнер 56 килограмм мёд абажа, түсэбөө 31 килограммаар үлүүлэн дүүргээ юм. Энэнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэргэ зорюулагдаhан бэлэгынь болоо.

Федор Дорофеев мёд суглуулхаhаа гадна, мүн үшөө воск абадаг. Хамта дээрээ 30 килограмм воск суглуулаа.

Иигэжэ «Советская Россия» колхозой зүгышэн ажахыдаа ехэхэн олзо оруулна. Гансахан байгша оной үнгэрhэн үе соо 1900 түхэригэй олзо колхоздоо оруулаанхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ Федор Ермолаевич зүгын ажахые үбэлжэлгэдэ бэлэдхэнэ.

ШУБУУДАЙ ЭЗЭН

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуушан Крестинья Григорьевна Сазонова дүршэлтэйл тахяашан даа. Үндэгэлдэг 4—5 мянган тахяануудые харууhалжа, тэрэнэй эзэн болохо гэжэ 15 жэлэй урда энэ эхэнэртэ хэлээ hаа, ехэл гайхаха байгаа. 5 мянган тахяа! Эды шэнээн олон тахяануудые харууhалжа шадаха аал? 10 хүнhөө бүридэhэн бригадыешье табяа hаа, хүсэд hайнаар харууhалжа шадахагүй ха, — гэжэ хүнүүд тиихэ үедэ бодохо hэн.

Мүнөө Крестинья Григорьевна 10 мянга шахуу тахяатай фермые гансаараа даажа байна.

— Яагаа жэгтэй гээшэб? — гэжэ зарим хүнүүд асуудаг. Гэрэйнгээ тахяануудые ямаршье тэжээлээр эдеэлүүлээд, дулаан байрада байлгаад байхадамнай, оройдоол намар болотор үндэгэлдэг. Тиихэдэ Крестинья Григорьевна түхэреэн жэл соо үндэгэ абажал байха.

Үнгэрhэн юhэ hарын туршада энэ эхэнэр 360 мянган үндэгэ суглуулжа, тахяа бүриhөө 111 үндэгэ абаhан байха юм. Тахяануудаа яагаад hайнаар харууhалжа; олоор үндэгэлүүлнэ гээшэбта гэhэн асуудалда солото тахяашан иигэжэ харюусана:

— Бидэ тахяануудаа тусхай рационоор эдеэлүүлдэгбди. Ногоон тэжээл, витаминууд, комбинированнэ тэжээл, яhанай гурил тахяануудта үгтэнэ. Тиихэдээ тус тэжээл хайша хэрэгээр үгэжэ болохогүй. Зарим тахяа минеральна зүйлнүүдые, бусадынь витамин «С» хэрэглэдэг, богонёор хэлэбэл, тахяа бүридэ дуратай тэжээлынь үгэхэ хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Сазонова хөөрэнэ.

Түрүү тахяашан ажал хүдэлмэридөө зоотехническэ түрүү онол арга хэрэглэдэг, тахяануудые ходоо hайнаар харууhалхые оролдодог. Нүхэр Сазоновагай даадаг фермынхид үнэ сэн багатай аад, олон үндэгэ абахые эрмэлзэнэд. Энэ фермэдэ 10 үндэгэнэй сэн 33 мүнгэтэ болоно.

Крестинья Григорьевна Сазонова Украинын ниислэл Киев хотодо болоhон шубуушадай Бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадалсаад ерээ.

НАРИН ХАРУУhАНАЙ ХҮСЭН

Ехэ-Куналейн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Епистимея Егоровна Гребенщиковагай эршэтэ ажал, тэрэнэй туйлаhан үрэ дүн тухай hураг суу үнинэй дуулданхай.

Епистимея Егоровна арбаад жэлдэ тугалшанаар хүдэлхэ зуураа, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоhон. Нүхэр Гребенщикова даалгагдаhан ажалдаа үнэн зүрхэнhөө хандадаг, тугалнуудые харууhалгын шэнэ, түрүү арга ходо хэрэглэхые оролдодог, мүн зоотехническэ дүрим наринаар сахидаг. Тэрэнэй харууhалдаг тугалнууд ходоо тобир тарган, үбшэндэ оройдоошье дайрагдадаггүй, мүн тугалай байра соо ариг сэбэр, хуурай дулаан байдаг. Тугалай гараhаар долоон хоногой үнгэрөөд байхада, үбhэ эдюулжэ hургадаг, хэмэл hү, обёосой кисель үгэдэг, тэбшэнүүд соонь ходоо минеральна нэмэлтэ тэжээл байдаг юм. Иигэжэ нүхэр Гребенщикова колхозой мал hүрэг улам олошоруулалсана гээшэ.

Н. ХАЗУЕВ.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ Московско театр Я. Волчегой «Хуби заяанай хронико» гэhэн зүжэгые түрүүшынхеэ табиба. Энэнь залуушуулай дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай, гэмтэ ябадалтай тэмсэхэ асуудалда анхарал хандуулна. Зураг дээрэ: зүжэгэй сценэ. Мусатов, адвокат—артист А. М. Шешко, Вадим—артист А. В. Збруев (баруун гарhаа).

ТАСС-ай фотохронико.

СОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИИН hОНИН

ШАЖАНАЙ МУНХАГ УДХЫЕ ЭЛИШЭЛХЭ

Сомоной зоной дунда шажанда эсэргүү тэмсэл шангадхаха тухай асуудал hаяхан Хэжэнгэдэ хамтынhан партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Тус суглаан дээрэ партийна 11 организациhаа 185 коммунистнууд хабаадаа. Энэ асуудалаар багша Н. Д. Дондокова элидхэл хэhэн байна.

hүүлэй үедэ Хэжэнгэдэ hүзэгтэй хүнүүдэй үргэл мүргэл үйлэдэхэ, бурхан шажанда шүтэхэ ябадал үргэдэжэ эхилhэн.

Энэ юунhээ болоноб гэхэдэ, бурхан шажанай мунхаг удхые элишэлэн, зоной дунда ябуулагдаха ойлгуулламжын хүдэлмэри hулаар, ...гүйгөөр хэгдэдэгhээ болоо. Соёл сурталай энэ шухала хүдэлмэриие олохон партийна организацинуудай хайхархаяа болиhон дээрэhээнь hүзэг бэшэрэлэй үлэгдэлнүүд үндыжэ эхилээ бшуу.

Энээн тушаа үгэ хэлэгшэд—атеистнүүд А. Аюржанаев, Б. Намдаков, Д. Эрдынеева болон бусад тон зүб тэмдэглээ.

Хэжэнгэдэ дээдэ эрдэмтэй 100 гаран багшанар, врачнууд, хүдөө ажахын элдэб мэргэжэлтэд хүдэлдэг юм. Эдэнэр соёл сурталай хүдэлмэриие hайжаруулгада, илангаяа зоной дунда шажанда эсэргүү ойлгууламжын хүдэлмэри hэргээлгэдэ горитой хүсэн байhаниинь элитэ.

Ушар иимэhээ тус партийна суглаан зоной дунда шажанай хархис удхые элишэлэн ойлгуулха хүдэлмэри hайжаруулхаар хараалhан дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые баталба.

ИНТЕЛЛИГЕНЦИИН СУГЛААН

hаяхан болоhон партийна организацинуудай хамтын суглаанай шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, Хэжэнгын совхозой партком тосхоной интеллигенциин суглаа зарлаба.

Шажанда эсэргүү тэмсэлые шангадхалгада Хэжэнгэ тосхоной интеллигенциин зоной дунда хэжэ байhан ажал тухай, тэдэнэй үшөө ехэ харюусалгата зорилгонууд тухай туhатай хөөрэлдөөн болобо.

Тус асуудалаар совхозой парткомой секретарь нүхэр Сангадиев элидхэл хээ.

Хүдөөгэй интеллигент бүхэн зоной дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха, холын гүүртэ, отаранuудта ошожо hарадаа нэгэнhээ доошо бэшэ хөөрэлдөө элидхэл хэжэ байна. Тиихэдэ хүдөөгэй клубта атеистическэ лектори нээхэ гэжэ хэлсээ.

Гадна Хэжэнгын дунда hургуулида РСФСР-эй габьяата багша Н. Н. Намсараев түрүүтэй 8 мэргэжэлтэд атеистнүүдэй бүлэг эмхидхээд, түсэбэй ёhоор хүдэлжэ эхилбэ.

Ж. БАДМАЕВ,
КПСС-эй Хоринин райкомой инструктор.

АРАД ЗОНОЙ ИЛАХАНЬ ЛАБТАЙ

ДОМИНИКАНСКА РЕСПУБЛИКАДА нёдондо жэл демократи хамгаалhан хүдэлөөнэй орьёлон бадархада, вашингтонойхид дары добтолон ороо бэлэй. Тиин полицейскэ хархис ябуулгын талаар али тухай түргэн хэмжээ абаха хаба шадалтай байhанаа элишэлэн харуулаа. Эндэхи газар дайда дээрэhээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха эрилтын доминикан арадай зүгhөө табигдахада, Вашингтон схээр нахамлаhан юм.

Юун болооб? Энэнь Латиин Америкын оронууд тушаа США-гай баримталдаг политикын, «томо шииламай» политикын гол ёhонуудhаа уг унгитай.

Америкын гүрэнүүдэй эмхиhээ Доминиканска Республикада байдаг Вашингтоной түлөөлэгшэ, хоёр нюурта ябуулга хэдэг үбгэн Сэмэй гол туhамаршадай нэгэн Эллсуорт Банкер гэгшэ манай орон дотор муу нэрэтэй болонхой. Санто-Домингодахи конституциин гала баригшадай зоные хуурай газарhаа, далай тээhээ Холбоото Штадуудай армиин хүреэлэн добтолжо байха үедэ иимэ ушар болоhон. Хуулита президент Бошой талынхидтай хэлсээн «золтой hайнаар дүүрэхэ тээшээ» ябажа байна гэжэ ОАГ-ай түлөөлэгшэдэй зүблоон дээрэ Банкерай үдэртөө мэдүүлхэдэнь, харин hүни боломжоор—янкинуудай артиллери гал дүлөөр хуухалан хайража эхилдэг байгаа. Хото город ба тэндэхи хүн зон дээрэ томо hомонууд мүндэр шангеэр буудаг байhан.

Вашингтон хоёр баг хэрэглэдэг: дэлхэйн хүн зониие мэхэлхын тула «эб найрамдалай» баг, «зэрлиг Баруун зүгэй» малшадай дүрэ харуулhан ондоо баг хэрэглэдэг байна. hүүлшынхинь Америкын хархисуудай дээрмэдэлгын политикые бодотоорнь элирхэйлэн харуулаа.

Зобохо тулихые үзэhэн манай орон ехэ гай гасаланда оронхой. Юун дээрэhээ иимэ ушар тохёолдооб гэхэдэ, Доминиканска Республикын уул баялигуудые үбэршэлэн хонжохо hанаатай хобдог тонуулшад хамаархан ороhон байха.

Хэдэн арбаад жэлэй турша соо энэ ороной улаан шуhа адхаруулhан Трухильогой хархис правительство Доминиканска Республикые өөрынгөө үмсын бууса болгоhон юм. Энэ зэрлиг этэгээд элдэб янзын сэрэгүүдэй генералиссимусай, университедэй хүндэтэ докторой нэрэ зэргэтэй, «ороной энэрхы эзэн» гэhэн хэрэгэмтэй болоhон байгаа. Трухильогой засаглан зонхилhон жэлнүүд дээрэнь хойто-американска түримхэйлэлгын 8 жэлые, мүн Холбоото Штадуудай зүгhөө дипломатическа гуримаар хамаархаhан үшөө тэды шэнээн жэлнүүдые нэмэбэл, манай орон дотор янкинуудай хоёрдохёо сэрэгээр добтолон оролгоор дүүрэhэн зэрлиг муухай дээрмэдэлгын ута унжагай түүхэ болохо.

Трухильогой унаhанай hүүлээр манай ороной үндэhэн баялигууд хэнэй мэдэлдэ орооб?

Хархис диктаторай үмсэ байhан томо предприятинууд гүрэнэй мэдэлдэ ороhон нэрэтэй юм. Тиигэбэшье арад зон Трухильогой баялигуудай бодото эзэн болоогүй.

Диктаторай зөөри зөөшые гүрэнэй мэдэлдэ оруулhан ябадал орон дотор демократи тогтоохын түлөө тэмсэлэй шухала нүхэсэл болохо зэргэтэй байhан. Гэбэшье гүрэнэй мэдэлдэ эдэ зөөриин орохогүйн тула вашингтонойхид али болохоор оролдоhон байха. Трухильогой «уг баялигай» тон ехэнхиие монополистнууд-янкинууд hабартаа оруулаанхай.

Гэхэтэй хамта «горитойхон кусогые» эзэлхэ эрхэтэйбди гэжэ манай «өөhэдын» буржуази өөрынгөө зүгhөө тоолодог байгаа. Тэдэнэр шэнэ предприятинуудые яаралтайгаар эмхидхэн байгуулжа эхилээ hэн. Президентын тушаалые Хуан Бошой даажа байха үедэ промышленностиин зарим тэды хүгжэhэн ушар ороной экономическа байдалда hайнаар нүлөөлөө бэлэй. Гэхэ зуура Америкын Холбоото Штадууд атаа мэеэ бууляалдахаар hулаханшье конкурентнүүдые бии болгохо дурагүй дээрэhээ, доминиканска нютагай буржуазин түсэбүүдэй бэелэлгэдэ hаад тойбо татажа ороо. Америкын Холбоото Штадууд Доминиканска Республикын капиталай түлөөлэгшэдэй гадаадаhаа мүнгэ абалгадань hаад хэhэн: банкнуудтахи тоосоое таhалдуулдаг байhан, хилын саанахи финансистнууд урьhа зээлеэр мүнгэ үгэхэеэ Вашингтоной нүлөөгөөр арсадаг болоhон байгаа.

Доминиканска Республикадахи мүнөөнэй байдалые улад зоной революционно мэдэрэлэй улам ургажа байгаа оршон байдалтай холбон хараха шухала. Энээниие түбхын түрүүн Кубын революциин нүлөөгөөр тайлбарилха хэрэгтэй. Тэрээнhээ гадна, Вьетнамда эсэргүү «хорото муухай дай хэhэнhээ» уламжалан Холбоото Штадуудай нэрэ хүндын буураhан, коммунистнуудта эсэргүү хархис ябуулгын хэгдэдэг «Америкын үгэ» гэжэ худал хуурмаг дамжуулгануудай хэгдэдэг ябадал, нүгөө талаhаа— социалис оронуудай, Советскэ Союзай уласхоорондын нүлөөнэй улам ехэ боложо байhан ушарнууд доминикан арадай, политическэ бүлэглэлнүүдэй hанал бодолдо нүлөөлнэ. Эдэ бүгэдэнhөө шалтагаалан, манай орон дотор арад зоной тэмсэл улам үргэдэн дэлгэржэ байнхай.

Холбоото Штадууд Доминиканска Республика дотор тогтууритай хархис ёho гурим тогтоожо шадахагүй. Энэ ушарые Вашингтон мэдэнэ. Тиигэбэшье нүлөөгөө тарааха түшэг тулгуури манай орон дотор бии болгохо гэжэ али болохоор оролдоно. Тиимэhээ янкинууд манай оронhоо өөрынгөө сэрэгые гаргаhаншье hаа, алаха хюдаха, зэбсэгээр хамаархаха hэдэлгэ гаргажа үргэлжэлhөөр.

Фернандо Артуро РЕЙЕС,
доминикан журналист.
(АПН).

Мүнөөнэй Италиин городто ходол боложо байдаг үзэгдэл. Италиин ниислэл Рим хотын үйлсэнүүдэй нэгэндэ американска танк дабшажа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН СААНАhАА

ТЕЛЕФОН ★ ТЕЛЕГРАФ ★ РАДИО

НЬЮ-ЙОРК. ЮПИ агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, редакционно статьянуудые бэшэдэг хүнүүдэй национальна конференци дээрэ США-гай президент Л. Джонсоной үгэ хэлэжэ байха үедэнь үйлсэдэ демонстраци болоо. Тэрээндэ хабаадагшад: «Джонсон, Нюрнбергын сүүд тухай hанаад үзэ», «Ехэ фирмэнүүдэй баяжажа байхадань — американска солдадууд үхэнэ» гэhэн плакадуудые бариад ябаба.

ЮПИ—ТАСС-ай телефото.

А. А. Громыко Нью-Йоркhоо мордобо

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 13. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессидэ советскэ делегациие толгойлжо ошоhон СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко оронoo бусаба.

А. А. Громыко мордохынгоо урда тээ Нью-Йоркын аэропорт дээрэ иимэ мэдүүлгэ хээ:

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессиин хүдэлмэриhөө харахада, нэгэдэмэл нацинуудай бүлэ болоhон олонхи гүрэнүүд уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилые hуларуулха, шэнэ дайнай аюул зайсуулха гэжэ эрмэлзэдэг байна. Советскэ Союз амгалан байдалай түлөө, уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулхын түлөө, арадуудай бэеэ дааhан, сүлөөтэ байдал хангахын түлөө тэмсэлдэ хубитаяа оруулаа, оруулхашье байха.

Гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха ябадал гаргахагүй, тэдэнэй бэеэ дааха, сүлөөтэ байдал хамгаалха гэhэн Декларациин хэр дүүргэгдэжэ байhан тухай асуудал сессиин үзэмжэдэ табигша советскэ делегациин дурадхал эдэ зорилгонуудта харюусана. Африкын, Азиин, Латиин Америкын оронуудтахи гадаадын баазануудые усадхаха хэмжээнүүдые, тэрэшэлэн ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договор баталалгада hаад тойбо татахаар ябуулгануудhаа гүрэнүүдэй арсаха тухай дурадхалнуудые бэелүүлбэл, амгалан байдалай хуби заяанда ехэ удха шанартай байха hэн.

Генеральна Ассамблейн XXI сессидэ хабаадажа байгаа олонхи делегацинууд Совет ороной эдэ дурадхалнуудые ойшоон угтаа гэжэ тэмдэглэхые хүсэхэ байнаб. Амгалан байдалай аша туhада, колониальна ёho гуримай үлэгдэлнүүдые усадхалгада зорюулагдаhан эдэ ба бусад тодорхой дурадхалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ арга боломжын бии байhыень хараада абанабди.

Сессидэ хабаадагшад үшөөл удаахан, шармайн хүдэлмэрилхэ ёhотой болоно. Арадуудай эгигэл найдабариие харюулха, эзэрхэг түримхэйшүүлэй харгые хааха, арадуудай сүлөөтэ эрхэ хамгаалхаар шиидхэбэринүүдые гаргаха шухала.

Үгынгөө түгэсхэлдэ американ арадта, Нью-Йорк хотын гражданинуудта hайниие хүсэхэ байнаб гэбэ.

Политическэ хэрэгээр хаагдагшадые сүлөөлхын түлөө

САН-ХОСЕ, октябриин 13. (ТАСС). Венесуэлэдэ политическэ хэрэгээр хаагдагшадтай hаналаа нэгэдэн талархаха Коста-Риканска комитет тусхай мэдүүлгэ тунхаглаба. Тиихэдээ Венесуэлэдэхи политическэ хэрэгээр хаагдагшадые сүлөөлүүлхын түлөө тэмсэхыень Коста-Рикын арад зониие уряална. Мэдүүлгэ дотор хэлэгдэhэнэй ёhоор, Венесуэлын түрмэнүүдтэ мүнөө хэдэ мянган гражданинууд, тэрэ тоодо депутадууд, сенаторнууд, хүдэлмэришэдэй, таряашадай, студентнэрэй хүтэлбэрилэгшэд hууна. Венесуэлын түрмэдэ хаагдаhан хүнүүдэй олохониинь үхөө, бусад зариман айхабтар муу байдалhаа шалтагаалан хүндөөр үбшэлэнхэй.

Корейн Ажалай партиин ЦК-гай пленум

ПХЕНЬЯН, октябриин 13. (ТАСС). Үсэгэлдэр эндэ Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй пленум болоо. ЦТАК агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Корейн Ажалай партиин үсэгэлдэр дүүрэhэн конференциин шиидхэбэринүүдые пленум бүрин hайшааба. Партиингаа эмхидхэлэй байгууламжые зарим тэды шэнэдхэн хубилгаха тухай шиидхэбэри гаргаба. Партийна, гүрэнэй хүдэлмэри эрхилхэ үедэ гараhан асуудалнуудые үдэр бүри зүбшэн хэлсэдэг байхын тула ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой Президиум бии болгогдоо.

ТПК-гай ЦК-гай Политбюрогой Президиумдэ Ким Ир Сен, Цой Ен Ген, Ким Ир, Пак Кым Чер, Ли Хе Сун, Ким Гван Хеб гэгшэд оробо.

Тус пленум ТПК-гай ЦК-гай Түрүүлэгшын ба Түрүүлэгшын орлогшонорой тушаалнуудай орондо ТПК-гай ЦК-гай Генеральна секретариин ба секретарьнарай тушаалнуудые бии болгоо, ЦК-гай секретариадые эмхидхэн байгуулаа. Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретаряар Ким Ир Сен hунгагдаба.

Луис Корвалан үгэ хэлэбэ

САНТЬЯГО, октябриин 13. (ТАСС). Чилиин компартиин ЦК-гай пленум hаяхан боложо дүүрээ. Компартиин ЦК-гай Генеральна секретарь Луис Корвалан түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

Тэрэнэй тэмдэглэhэнэй ёhоор, энэ пленум Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй баримталжа байгаа хараа бодолые буруушааба. Революцитай, соёлтой ямаршье холбоогүй юумые «соёлой хубисхал» гэжэ харуулха hэдэлгэ гаргагшадта шанга харюу үгэхэ уялгатайбди. Хүн түрэлтэнэй сугларуулhан уран hайхан баялигуудай hандаргагдажа, тииhээ тиитэрээ хүдэлмэришэн ангиин, партиин ба коммунис залуушуулай үүргын үгы хэгдэжэ байхадань, революци тухай юу хэлэлтэй гээшэб гэжэ Р. Корвалан үргэлжэлүүлэн тэмдэглэбэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд Совет орондо эсэргүү аашануудай, ревизионизмын шабар шалбааг руу хадууран оронхой гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэнэ.

Чилиин КПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро национальна революционно правительство байгуулхын түлөө, арад зоной засаг түрэ тогтоохын түлөө тэмсэхыень партияа уряалба.

Дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдынь посольствонууд болгогдоо

БЕРЛИН, октябриин 13. (ТАСС). Югославида байдаг ГДР-эй, мүн ГДР-тэ байдаг СФРЮ-гэй түлөөлэлгэтэ эмхинүүд посольствонууд болгогдон хубилгагдаба. ГДР-эй Гүрэнэй Совет ба СФРЮ-гэй Союзна гүйсэдхэхэ Вече зохихо мэдээсэлнүүдые тунхаглаа гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ.

Дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэйнгээ байгууламжые хубилгаха гэжэ ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт, Югославиин Президент Иосип Броз Тито хэлсэhэн байгаа.

КПИ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн баригдажа хаагдаба

ПАРИЖ, октябриин 13. (ТАСС). Индонезиин сэрэгэй засагаархид Индонезиин коммунис партиин мэдээжэ гэшүүн, КПИ-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 30-най буhалгаанhаа хойшо хоргодожо байhан Сакирман гэгшые Соло хотодо (Центральна Ява) барижа хаагаа гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Джакартаhаа мэдээсэбэ.

АФП-гэй корреспондентын хэлэhэнэй ёhоор, үнгэрэгшэ жэлэй сентябриин 30-да урбалта хэхэ гэhэн hэдэлгэдэ хабаадалсаа гэжэ Сакирманиие гэмнэнэ.

„Эхэ ороноо хамгаалга – бүхы арадай хэрэг"

КОНАКРИ, октябриин 12. (ТАСС). Эхэ ороноо хамгаалга Гвинейн бүхы эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй хэрэг болохо ёhотой. Арадай милици байгуулгые хүн бүхэн шухалада тоолоно. Энээн тухэйдэ Гвинейн Республикын президент Секу Туре Конакри-II гэжэ партийна федерациин арадай милициин отрядуудай үмэнэ үгэ хэлэхэ зуураа мэдүүлээ.

Арадай милицидэ орохоор бэшүүлhэн, федерациин 3 мянга гаран залуу гэшүүд Эхэ орондоо үнэн байха тухай президентын үмэнэ шахаа тангаригаа үгэбэ.

1494 самолёт унагаагдаа

ХАНОЙ, октябриин 13. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай хамгаалгын сэрэгшэд ДРВ-гэй газар дээрэ унагаагдаhан американ самолёдуудай тоое үдэр бүри нэмээн олошоруулна. ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, октябриин 12-то Намха, Нгеан провинцинууд дээрэ дайсанай хоёр самолёт унагаагдаа.

Тиимэhээ октябриин 12-ой байдалаар ДРВ-гэй газар дээрэ США-гай авиаци 1494-дэхи самолёдоо алдаба.

Зимбабвын арад тэмсэнэ

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Урда Родезиие сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байгаа Зимбабвын африкан арадай союз гэдэг партиин отрядуудай сэрэгшэд Смидэй засагай хэhээлгын отрядуудтай тулалдажа, сентябрь hара соо правительственнэ сэрэгэй 80 гаран солдадуудые хүлhөөнь буулгаа.

„Люфтваффе" Португалида

БОНН, октябриин 13. (ТАСС). «Люфтваффе» гэдэгэй солдадууд болон офицернүүдэй «түрүү отряд» Бежэдэхи (Португали) агаарай-сэрэгэй баазада ерээ гэжэ Баруун Германиин оборонын министерство үсэгэлдэр соносхоо.

Лиссабонhоо 140 километртэ байдаг Бежа хотодо ФРГ-гэй агаарай-сэрэгэй хилын саанахи ехэ бааза бии юм.

СЭРЭГШЫН СЭДЬХЭЛ

(Данри Хилтухинай шэнэ романhаа нэгэ хэhэг)

МИНОМЕТНО ПОЛКЬОО добтолгодо орожо урдеэдүй байтарнай машинануудаа гэдэргэнь эрьюулэн, хаанашьеб, тыл руу сухарибад. Полкын миномедуудай подразделениинь үшөө эли тодоор мэдэгдэхэгүй байгаа ёhотой. Хайшан гэхэб даа, шаналаад үнгэрхэ баатай болонобди. Мүнөө дайсадтай байлдаандаа эршэ хабаа туршажа үзэхэ аргагүй гээшэбди. Зүгөөр хүн бүхэмнай энээндэ бэеэ бэлдэhэн байна бшуу. Манай полкын бии болоhон газарта Энскэ городой шадар дайшалхы минэнүүдээр буудаха гэhэн халуун хүсэл хүн бүхэниие мнай зориглуулдаг бэлэй. Һуралсалай полигон дээрэхи айбала бэшэ. Харин амиды дайсадые буудаха хүсэл тухай хэлэнэб. Тиимэhээ hандаргагдаhан Жихарево тосхоной захиралта хүлеэжэ, урма зоригоор hуhахан hүүhамнай мэдэжэ болоно. Юундэ добтолгоо оройгүйбди, юундэ шэнэ рубеж эзэлхын тула байлдаанда ороогүйбди гэжэ бэе бээhээ hуралсаашэгүйбди. Часай гү, али минутын үнгэрөөд байхада мантай юун болохо байhаниие мэдэнгүй hуунабди. Хэмнайшье юушье мэдэнэгүй. Үглөөнэй сагые дуунан хүлеэнэбди. Үни удаан захиралтамнай үгылhа да угы. Хүлеэжэ шадаха ёhотой. «Холо зорёо hаа, хүлеэжэ шададаг бай» гэhэн буряад онhон үгэ эжэлүүдгүй ойн ухаанда ерэнэ. Онhон үгэ урданай сар шэнги хуушанhаа hаа, энэдэ тэрэниие hайнуулхада тон тааралжатай. Хэрбээ ши хүлеэжэ шададаггүй hаа, юу хэхэ хүн гээшэбши? Хэрбээ ши түрэhын түргэн заншалтай hаа, хэрбээ ши түргэн болзор соо хамаг юумые түргэн хэхэ эрмэлзэлгэтэй hаа?

— Ши дэмы hанаата болоноши. Хамаг юумэншни, нүхэр, өөрынгөө саг болзор соо болбосордог юм шуу. Захиралтын үгы байhан хойно, шинии иигэжэ ехээр ярадаг болоhоншни үлүү гэжэ hананаб. Яраха ёhогүйбди, хэхэ юумэмнай үшөө ехэ,—энэ иигэжэ комбат лейтенант Бондаренко дуугарна. Бондаренко алдангүйгөөр хүнэй юун тухай hанажа байhаниие таажа шададаг хүн юм. Тэрэ мүнөө минии урда үндэр аад, тэгшэ сэхэ бэетэй юумэн зогсоно. Хүнэй арай өбөржэ харамаар энеэбхилэн тэрэнэй сэлмэг хүхэбтэр нюдые онииллоно. Тэрэнэй нюдэн гансал өөрын тэнь хамаатай тусгаар гэрэлээр гэрэлтэнэ. Лейтенант Бондаренко минии харасада сэдьхэлэйм бодолнуудые таажа уншаа. Тэрэ минии урма зоригые үргэхын тула хажуудам ерэжэ, баруун гараараа намайе тэбэрин, зүүн гараараа хоёр hандарад гэшэhэн гэр тээшэ заажа харуулан.

— Энэ тосхонhоо үлэhэн юумэн гэхэдэ энэл даа. Зүгөөр энэ хоёр hандарhан гэр ажамидарал тухай заатагүй hануулна. Мэнэ hаяханал энэ гэрнүүдтэш үхибүүдэй шуурян соностожо байгаа бшуу. Энэ тосхонойш хана бүхэн өөрын намтар түүхэтэй. Харыш, тэрэ хоёр гэр, мүнөө тэдэнэр тулгууритай инвалидууд шэнгеэр үзэгдэнэл. Тэдээндэш хүндэл байна даа, нүхэр, угаа хүндэ. Хэнииешьеб, юушьеб хүлеэжэ бодолдо абтаhан шэнгеэр харагдана. ....Ай даа, нүхэр...

Лейтенантын үгэнүүдтэ юуншье гэжэ харюусахаяа мэдэнэгүйб. «...Тулгууритай инвалидууд шэнгеэр үзэгдэнэл, хэнииешьеб, юушьеб хүлеэжэ, бодолдо эзэлгдэн зогсонод...»

Гэнтэ би дүү басаганайнгаа дамжуулан үгэhэн бэшэгые hанаандаа оруулбаб. Баруулжаа ябаhан эшелоной Улаан-Үдын станцида хэдэн часай туршада байха hамбаанда би гэртээ ошоод ерээб. Хахасаха дээрээ дүү басагамни юушьеб шэбэнэн, шинелиим хармаанда фронтhоо ерэhэн бэшэг хэжэрхибэ. Одоол мүнөө, хоёр hарын үнгэрөөд байхада дүү басаганайм намhаа юу hураhаниие ойлгобоб.

Һүүлшынгээ бэшэгтэ минии аха Артем Будашеев иигэжэ бэшээ hэн: «Гартам табан хурган, табан. Тэды дахин мүнөөдэр манда немецүүд добтолоо. Нэгэ үдэрэй туршада. Үшөө хэды дахин добтолго хэхэб, мэдэнэгүйб. Хадуужа абагты, манай байлдажа байhан тосхоной нэрэ Жиха...».

Артемhоо ондоо юуншье ерээгүй. Бэшэгдэжэ дууhагдаагүй бэшэгынь Боохоной Булаг тосхон хүрэтэр ерээ. Харин бэшэгэйнь эзэн түрэл Булагтаа бусажа ерээгүй. Ахымни бэшэг минии хармаанда байна. Артем байлдаанда баатарай үхэлөөр унаа.

Тосхоной нэрые ахамни бэшэгтээ бэшэжэ дүүргээдүй гэжэ hанамаар. Ахамни тэрэ нэрыень бэшэжэ дууhаадүй, Энде сэрэгшэдэй хүдөөлэгдэhэн газарые хэнhээ hуража мэдэлтэйб?... Энэ Жихарево тосхон хэды дахин нэгэ дайсанай, нэгэ манайхинай гарта ороо гээшэб?... Тосхоной түүхэ намтарые түрүүшын хуудаhанhаа hүүлшын хуудаhан хүрэтэр мэдэхэ нэгэшье хүн байха аал? Теэд тосхоной түүхые заатагүй мэдэхэ хэрэгтэй байна.

Зоболонтой бодолнуудhаам намайе буугай абяан hалгаба. Буугай абяан, хаанашьеб холо бэшэ соностоо. Дуугаарнь дайсад абяагаа үгэжэ эхилбэ гэжэ ойлгобоб. Снаряд агаар шуура татаан, толгой дээгүүрнай шууян гараhаар, манhаа гурбан зуугаад метрэй зайда ошожо унан тэhэрнэ. Түрүүшээр hаглагар гурбан нарhанай дэргэдэ шарабтар үнгэтэй тооhо шорой татаhан хуй hалхин шэнги юумэн үзэгдэбэ. Һүүлээрнь снаряд уур сухалдаа хиирэhэн hарлаг буха шэнгеэр газар мүргэн унажа, хара шорой дээшээ сорьён ошоно. Энэ үзэгдэл намда түрүүшээр тон hонирхолтой юумэндли hанагдаба. Үхибүүдэй ямар нэгэн hонирхолтой наадан шэнгеэр. Үльгэрэй орондо ерээд байна бэшэ гүб гэжэ hанаад абааб... Нюдэ hаргаама сагаан саhан дунда хара фонтан, фейерверк! Хара фонтанай наадан үргэлжэлhэй гэhэн зэрлиг хүсэл намда түрэбэ. Дайсад дахинаа буудабад. Немецүүд нэгэ газарта гурбан снаряд буудажа унагааба. Газар дээрэ гурбан хара фонтан бии болоод үнгэрбэ. Энээнэй hүүлээр досоом эжэлүүдгүй ондоохон болошоо. Огторгой өөдэ бушхан гараhан тэрэ хара фонтанда ямаршьеб даа, зэрлиг муухай юумэ мэдэржэ байгааб. Ойн талмай дээрэ хара тольбо үлэшэнхэй харагдаба. Тэрэ хара тольбые юугээршье угаажа арилгахагүйш. Дайсадай снарядай талада орхиhон шарха удаан саг соо эдэгэхэгүй. Дайсанай hомондо дайрагдан унаhан модоной мүшэр дахинаа хэзээдэшье ургахагүй. Тэдэ мүшэрнүүд хэдэн зуун жэлэй туршада энэ талмайе шэмэглэжэ байгаа ха юм. Жихарево тосхоной нарhад үй гашуудалаа абяагүйгөөр hуужа үнгэргэхэ. Мүнөө нарhадай шархатаhан гол руу дабирхай нёлбоhон шэнгеэр урдана.

Оройдоо зэмэгүй нарhадай уйдхаргай хуби заяан тухай бодомжото боложо байха үедэмни, лейтенант үргэлжэ минии хойноhоо анхаржа байгаа. Лейтенант хамаг юумые бултыень хараа, дуулаа гээшэ ааб даа. Хэдэхэн минутын саада тээ ойн талмай дээрэ болоhон юумые тэрэ бултыень мэдэнэ ёhотой. Үшөө тиихэдэ, лейтенант тэрэ буудалганай hүүлээр намтай юунэй болоhониие ойлгоо. Комбат намда юушье хэлэхые хүсэбэ. Зүгөөр, дуугай зандаа үлэшэбэ. Немецүүдэй манай газарта байгаа сагта ойн талмайтай, нарhатай ушарhан хохидол, магад, таанартайшье ушаржа болохо гэжэ лейтенант хэлэхые hанаа хаш.

Би тамхи татахые ехэ хүсэжэ байбаб, лейтенант нам тээшэ тамхи татажа болохогүй гэhэншүүгээр хараба.

— Яашье тамхи татажа болохогүй. Эдеэлхэеэ ошоо hаамнай, холо дээрэ—гэжэ тэрэ намайе кухни тээшэ татаба. Кухнимнай тосхоной нэгэ жалга соо оршодог hэн. Тэндэ минээр дүүрэн ашаатай манай машина зогсожо байнхай.

Комбат Бондаренко, юундэшьеб, намайе хододоо хажуудаа байлгахые оролдогшо бэлэй. Юун дээрэhээ тэрэнэй намда иигэжэ хандадагыень би ойлгожо яданаб. Магад, би тэрээндэ таарамжатай зохид байгаалтайб, магад, намда лейтенантын сэдьхэл дайрама тиимэ утаhан байгаалтай, магад тэрэ намайе hайн миномётчик болохо гэжэ hанаалтай? Үсэгэлдэр hүни манай хажууда шанга шанга тулалдаанай боложо байхада, хүнэй шуhанай горхолон адхаржа байхада, манай полк фронтын дэргэдэхи ой соо тогтонхой, бидэ дайшалхы ямар позици эзэлхэ тухай захиралта хүлеэжэ, буудалга, тэhэрэлгын хүнхинөө, хүүеэ шагнажа хэбтээ hэмди. Бидэнэй дээгүүр ямаршьеб даа улаанууд, шаранууд, сагаанууд hүүлтэй снарядууд шууяад лэ гаража байгаа. Минии хажууда плащпалаткаар бэеэ хушанхай комбат хэбтээ. Би тэрэнэй огсом аад, тэгшэ зүрхэнэй сохилсо дуулажа байгааб. Тэрэ намайе тэбэрин, тойроод юунэйшье болоогүй юумэдэл, үхибүүн шэнгеэр hанаа амараар унтажа хэбтээ. Минии үргэhэ нойр хүрэбэгүй. Тойроод намайе жэхыдэhэмэ аймшагтай, ойлгошогүй орёо харанхы hүни байгаа. Юундэ намайе тойроод жэхыдэhэмэ аймшагтай байгааб гэхэдэ, бидэ фронт ерэнхэй байгаабди. Юундэ намда ойлгосогүй байгааб гэхэдэ, хажуудамнай байлдаанай боложо байхада, эндэ юушье хэнгүй ой соо хэбтэжэ байгаабди. Хараhан үзэhэн юумэнүүд тухайгаа шүлэг бэшэхэ гэжэ оролдобошье, нэгэшье мүр бэшэжэ шадабагүйб. Тиигээд би юунэйшье болоо hаа комбадтайгаа хахасахагүйб, комбадни хаана ошоноб, би тэрээн руу ошохоб гэжэ шиидэбэб. Комбат бидэ хоёрой дайшалхы харгы хаанашье, хэзээшье нэгэн байха ёhотой. Комбат намhаа нэрэ зэргээрээ дээгүүршье hаа хамаагүй. Комбат—лейтенант, харин би юрын сэрэгшэнби. Зүгөөр манай комбат нэрэ зэргээрээ маанадhаа дээгүүрби гэжэ нэгэтэшье харуулдаггүй. «Манда иимэ hайн hайхан командирай тудалдаhанда би тон ехэ золтой байгааб. Иимэ командиртай ямаршье бэрхэшээл дабажа гарахаар бэлэмди.

Лейтенант Бондаренко старшина Гончарь бэшэ ха юм даа. Лейтенант ямаршье минометчигhоо мэдэхэгүй юумэеэ асуухаяа нэгэтэшье эшэдэггүй. Һайн зүбшөөлэй түлөө тэрэ сэрэгшэндэ үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэдэг. Зүгөөр старшина Гончарь өөрынгөө нэрэ зэргэhээ доогуур хүнhөө зүбшөөл hурахаяа тон муу хэрэгтэ тоолохо hэн.

Хэлхеэ холбооной арбан гурбадахи полкын хүбүүдэй шоглон hагад хэлэдэг ёhоор Гончарь намайе «амтатай хоолоор» hайн лэ хүндэлөө hэн. Тэрэ намайе hүни бүхэндэ арбан хоёр сагта hэреэн бодходог байгаа. Энэ үедэ би үшөө унтаадүй тэршэлжэ хэбтэдэг бэлэйб. Үдэртөө бэшэжэ дүүргээдүй мүрнүүдээ hүни орой болотор шэбшэжэ хэбтэдэг hэм. Тиимэhээл би арбан хоёр сагта үшөө унтаадүй тэршэлжэ хэбтэдэг байгаа бшууб. Гончарь намайе унтариhаам бодхоон, казармынгаа пол угаалгадаг өөрынгөө каптеркые сэбэрлүүлдэг hэн. Нэгэтэ политхэшээлэй үедэ алдууень заhаhанайм түлөө старшина намайе иигэжэ тамалдаг болоо. Тэрэ политикаар юушье ойлгохогүй хүн бэлэй. Старшина бултанда мэдээжэ политикын орёо бэшэ асуудалнуудые худхажархидаг hэн. Энэнь тэрэнэй тон ехэ хүлисэшэгүй, зүгөөр заhажа боломоор алдуу байгаа. Тэрэнэй алдууень заhахада хүхихэ байгаа ха юм. Эндэ хүнэй нэрэ соло гутаамаар юумэн үгы бэшэ аал? Зүгөөр энээн дээрэhээл старшина бидэ хоёрой харилсаан муудажа эхилээ бшуу. Нэгэтэ мэхэтэй аад, үнэн сэхэ зантай младша лейтенант Коробко старшинада нүхэр ёhонойхёор. намаар тэрэ юундэ ходо пол угаалганаб, ямар зэмэ хээб гэжэ хэлээ hэн. Гончарь юушье хэлээгүй, гайсал шэхэнэйнь дээдэ заха улайд гээд абаа. «Эгээлэй юрын связист, солдат минии алдуу заhаха ямар тиимэ эрхэтэй болоо юм!»—гэжэ старшина hанаа ёhотой.

Фронтдо ошохынгоо урда тээхэнэ старшинада каптерко соонь ороод гараа hэм.

— Мэдэнэ гүт. нүхэр старшина Гончарь,—гэжэ би тэрээндэ хэлэбэб,—хахасаха гэжэ ерэбэб. Би казармаяа үни удаан hанажа ябаха хаб. Казарматайгаа хахасаха дурагүйшэг байнаб. Намhаа бэшэ хэн hүни бүхэндэ 12 часта тэрэниие угаахаб даа? Хэн танай каптерко сэбэрлэхэ гээшэб? Иимэ юумэ танда хэлэхэеэ hанаа hэм: өөрынгөө hула талые хашхаралгаар халхалдаг зарим хүнүүд тиимэшье hайн хүнүүд бэшэл даа...

Үшөө тиихэдэ, гушаад ондо комсомол залуу ябахадаа политграмотада ямараар hурадаг тухайгаа би тэрээндэ хөөрэжэ үгэхэ байгааб.

Маркс, Ленинэй зохёолнуудые хайшан гээд шудалдаг байhанаа хөөрэжэ үгэхэ байгааб. Тэрэ үедэ мэдэжэ, ойлгожо абаhан юумэмнай бүхы наhандамнай хэрэгтэй байгаа. Эрхүүгэй гүрэнэй университедтэ коммунист Арсений Зандановай хүтэлбэри доро марксизм-ленинизмын асуудалнуудые шудалаа бэлэйбди. Политикада hохор байлга ажабайдалдаа hохор байлгантай адли юм гэжэ тэрэ манда ойлгуулаа. Политика гээшэмнай ангиин тэмсэл ха юм. Политикада hохор hаа, хуурай газар дээрэ хаягдаhан загаhандли байхат. байлдаанай боложо байхада, хаана хэнэй талада тэмсэхэеэ мэдэхэгүйш гэжэ тэрэ хэлэдэг hэн.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

УРАГШАА УҺАЛУУРИДА....

Ф. СОРОКИНОЙ фотоэтюд.

ОМОЛИИН УДЭХЭ ҮЕ...

Байгал далайда шудхадаг голнуудые үгсэн омолинууд түрьhэлхэеэ гараба. Эгээл энэ үедэ Большереченскын загаhа үсхэбэрилгын завод түрьhэлхэ омолинуудые барижа байна. Баригдаhан загаhад «Большая речкын» hаба соо түхеэрэгдэhэн тусхай хаалтада хэдэн үдэрэй туршада түрьhэнэйнтөө болбосортор байлгагдаха юм. Удаань суглуулагдаhан түрьhэн жараахай болгогдохын тула тусхай түхеэрэлгэдэ хэгдэдэг. Тиигэжэ ерэхэ хабар түрьhэнүүд жараахайнууд болгогдоод Байгалда табигдаха юм.

Байгал далайда хойто зүгhөө шудхадаг Дээдэ-Ангар гэжэ голоор үгсэhэн түрьhэлхэ омолинуудые Хойто-Байгалай Верхняя Заимка тосхон шадар барина. Энэ ажал Алексей Балдаковой хүтэлбэрилдэг Доодо-Ангарай загаhанай комбинадай бригадада даалгагданхай. Мүнөө эндэ 200 центнер омоли баригдаад, түрьhэнэйнгөө болбосортор тусхай хаалтада байлгагдана. Удаань үрэжүүлэгдэhэн түрьhэниинь Байгалай баруун хажууда оршодог Сараминска загаhа үсхэбэрилгын заводой инкубацида эльгээгдэхэ. Тэндэhээ ерэхэ хабартаа омолиин жараахайнууд Ольхон олтирогой оршондохи Байгал далайн Малое гэжэ хоолойдо табигдаха байна.

Б. ОЛЕНИН.

ХҮНЭЙ СААНА ХҮН...

ФЕЛЬЕТОНОЙ ОРОНДО

«Нүхэр Тэрэнэй хүбүүн Тэрэ гээшэ тиимэ ажалтай, тэды ондо түрэhэн, гэр бүлэтэй, мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн. Нүхэр Тэрэ түрүү бэрхэ хүнүүдэймнай нэгэн юм. Даалгагдаhан ажалдаа оролдосотой, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг, ниитын хүдэлмэридэ урагшатай хабаададаг. Зон нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй...»

Иимэрхүү зууршалга завод, колхоз, совхоз, эмхи зургаан бүхэн өөрынгөө хүдэлмэришэндэ үгэдэг заншалтай. Тэрэ хүн комсомолдо, партида ороходоо гү, али ажабайдалдаа ехэ удха шанартай алхам хэхэдээ энэ зууршалгаяа урдаа баридаг. Тэрээн дээрэhээнь ямар хүн байhан тухайнь ойлгогдодог.

ЛВРЗ-гэй слесарь Бурлаков гэгшэдэ тэрэниие тон hайн талаhаань харуулhан зууршалга hаяхан милицидэ ерэбэ. Тэрэ зууршалгые ЛВРЗ-гэй дирекци үгөө. Хүдэлмэриингөө газарhаа иимэ hайн зууршалгатай хүнэй бүхы ажал хэрэгынь ойлгосотой. Тиимэhээ Бурлаковта бидэ этигэхэ, hайн лэ талаhаань тэрээн тухай бодохо баатай болонобди. Гэбэшье Бурлаков тон ондоо хүн байшоо...

Яруунын аймагай Нарhата (Сосново-Озерск) тосхонhоо ерэhэн Устюг гэжэ хуушан танилтаяа Бурлаков ажалhаа бусажа ябахадаа уулзашаба.

— Тунеяд гүүлhэн аад, тэндэ сүлэлгэдэ байгааб. Юрэл ябаад ошохо гэжэ город ерээ hэм даа,—гэжэ нүхэрынь мэдүүлбэ.

— Тэндэ юу хэдэг байгаабши?

— Элдэбын ажал ааб даа. Нарhатадахи больницын газарнуудай... сэбэрлээшьеб.

— Оо, мүнгэ ехые олоо ёhотойш!—гэжэ Бурлаковынь hонирхоодхино.—Тиимэ газарнуудые сэбэрлэhэнэй түлөө ехые түлэдэг гэлсэгшэ.

— Юун ехые түлэхэб даа. Салингаа абажа байтараа ехэ мүнгэ хараaб. Одоо ехэ даа! Оройдоо hанагдаагүй газартаа харажархёоб...

Усатюгай эдээхэн үгэнүүдэй hүүлээр Бурлаковай нюдэн шунахайгаар ялалзаба. Абьяастайханаар, мэхэтэйгээр тэрэ асууба:

— Зай хөөрэл даа, хаанахана тиимэ ехэ мүнгэ харабабши?

Исатюг Нарhата дээрэхи Яруунын аймагай больницын конторо тухай хөөрэбэ. Тэрэ юрын муухан модон гэр тухай, тэрэ гэр соо мүнгэнэй хаана хадагалаатай байдаг тухай, тэрэ гэрэй харуул тухай бултыень мэдэжэ абаhан хойно Бурлаков нүхэртөө хэлэбэ:

— Ши энэ бэеэрээ буса. Хүдэлмэришэдын хэдынэй үдэр салингаа абадаг байнаб. Тэрэниие мэдэжэ абаад, намда дуулгахаш...

— «Июлиин 2-то Нарhатада байха ёhотойш!»—гэжэ Усатюг июниин 18-да Бурлаковта хонходобо. Энэ хүн хоёр дахин сүүдлүүлhэн юм. Харатай хүн тула, тэрэ июниин 18-hаа хойшо ехэ hайнаар ажаллаба, халаанаа дүүргэжэрхёод, үшөө hүниндөө хүдэлдэг байгаа. Заводой дирекци амарха ёhотой сагыень июлиин 2—6-най үдэрнүүдтэ олгобо.

Нарhата ерэжэ, Усатюгтаяа нэгэ шатүүшхэ спирт нуурай эрьедэ уугаад, hүни болохые хүлеэжэ амарба. Энээхэн июлиин 2-ой үдэр аймагай больницынхид малай тэжээл бэлдэхэ гэжэ воскресниктэ гараба. Энэ үдэр тус больницын ахалагша бухгалтер Курбатова А. Д., кассир Ануфриева Р. Г. хоёр салингаа абаха гэжэ үлэбэд. Тэдэ тус больницынхидhаа гадна Яруунын аймагай 7 больницын, 2-дохи хүүгэдэй яслиин хүдэлмэрилэгшэдэй салин тарааха ёhотой байба. Мүнөөхи хулгайшад кассир бухгалтер хоёрой мүнгэеэ конторо соогоо орхёод ошохыень хаража байбад. Князев Н. А. гэжэ харуулшан үбгэжөөлөө hэргэг байгты гэжэ хэлэбэшьегүй. Энээнhээ урагшашье хэлэдэггүй hэн. Энэнь хулгайшадта эли.

Бурлаков хэрэгтэй болохо зэмсэг городhоо асараа hэн. Конторын гэрэй нэгэ дабхар сонхые хүнгэхэнөөр абаад, сонхын хажууда байhан бишыхан түмэр хайрсаг hугабшалаад, сонхоёо hөөргэнь хаажархёод, дүтын нэгэ ээзгүй гэр соо орожо хоргодобод.

Нарhата тосхон шэмээгүй, хуушаараа нойрсожо байба. Тэдэнэр hүниин харанхы соогуур тосхоной заха гаража хайрсагаа нээгээд, 12 мянга шахуу түхэриг мүнгэ хубаажа үбэртэлөөд, Комсомольское hуурин тээшэ ошобод. Тэндэ, ой соо мүнгэеэ булаад, Улаан-Үдэ ерээ.

Бурлаковые энэ нюуhан мүнгэниинь амар байлгаагүй. Хойноhоонь hанаата болоо. Ямар нэгэ хүн энэ зөөриень мэдээд абажа байhан мэтээр үзэгдөө. Июлиин 9-дэ тэрэ ажалдаа гарабагүй. Үглөөдэрыньшье ерээгүй. 11-дэ тэрэ хүүгэдэй саадhаа үхибүүмни үбдөө гэhэн справка ажалдаа асаржа үгэбэ. ЛВРЗ-гэй столярна цехэй начальник, профкомшье энээхэн саарhанай хэр үнэн байhые шалгаагүй. Харин Бурлаков энэ үедэ нюуhан мүнгэеэ ошожо асарhан байба. Һүүлээрнь тэрэ ажалhаа амаралта абаад, hамгантаяа Хара далайн эрье ябашоо...

Бурлаков, ямаршье ажалгүй Усатюг хоёр 28 наhатай хүдэр шанраг хүбүүдүүд. Тэдэниие манай милициинхид үни баряа. Хулгай хэhэнэйнгээ түлөө гэмээ амсаха, хэhээгдэхэ. Ажалша хүнүүдэй хүзүүн дээрэ ябажа амташаhан хүнүүдые манай хуули гамнахагүй. Гэбэшье иимэхэн хүнүүд ниитэ зоной дунда бэеэ нюугаад ябадаг байна ха юм. Жэшээнь, Бурлаков ЛВРЗ-гэй эрхим хүнүүдэй нэгэн гэжэ тоотой байгаа. Тэндэхи столярна цехэй партком, профком, заводой хүтэлбэрилэгшэд ажалшан бүхэнөө нэбтэ харадаггүй, тэдэнээ хүсэд мэдэдэггүй байhанаа харуулба. Слесарь Бурлаковые урдань сүүдлүүлhэн гэжэ тус заводойхид мэдэжэ байгаад энэ хүнэй хойноhоо саг үргэлжэ hаналаа табяагүй, тэрэниие дүү… мэдэхээ оролдоогүй, hанал бододоо юу хадагалжа ябадаг хүн … гэжэ оройдоо hонирхоогүй. Хэгэрхэдэз, энэ хүнэй асаржа үгэhэн хуурмаг справкануудые шалгадаггүй байхаhаа гадна, Бурлаковые үмөөрhэн зууршалга сүүдэй газарта эльгээгээ. ЛВРЗ-гэй хүтэлбэрилэгшэд хүнэй саана хүн байдаг юм гэжэ ойлгохогүй байгаа гээшэ гү?

Усатюгайшье сүүдлүүлхэдэ тэндэхи милициинхид, ажалда эльгээгдэhэн газарайнь хүтэлбэрилэгшэд энэ хүнэй хойноhоо нюдөө табяагүй. «Хулуулгаhан хүн арбан нүгэлтэй» гэжэ буряад зон хэлсэдэг. Нээрээшье Нарhатадахи аймагай больницынхид энэ хулгайшанда бүхы hула газараа харуулжа, мэдүүлжэ үгөө. Мүн мүнгэеэ документнүүдээ хайша хэрэгээр хадагалдаг байhанаа харуулба. Тиигэжэ Усатюгай үшөө нэгэ гэмтэ алхам хэхэдэнь туhалба.

Ямаршье харюусалгагүйгөөр дээрэ дурсагдагшада адли зууршалга үгэдэг хүтэлбэрилэгшэд сүүдлүүлhэн тунеяд хүнүүдтэй зүб хүдэлмэри ябуулдаггүй ушарнууд хаа хаанагүй дайралдажа болохол байна ха юм. Тиимэhээ хүн бүхэниие мэдэжэ, миин нэрэ зүүhэн бэшэ, харин бодото хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие манай олониитэ ябуулха ёhотой гэжэ Яруунын аймагта болоhон ушар үшөө дахин hануулба.

М. МОЛОНОВ,
МООП-ой ахалагша мүрдэгшэ,
Д. ЭРДЫНЕЕВ,
манай тусхай корр.

МОСКВА. «Парижская коммуна» гэжэ фабрикын модельернууд эхэнэрэй, эрэшүүлэй, үхибүүдэй гуталай 20 шахуу шэнэ модельнүүдые уралан зохёогоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрикын ахамад модельер К. Епифанов, ассортиментын технолог Н. Пальтохина гэгшэд эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй үмдэхэ сабхиин шэнэ модельнүүдые хаража байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ОНЬҺОЖОРУУЛГА

Татауровай барилгын материал үйлэдбэрилдэг комбинадай хирпиисын цех. Эндэ хирпиисэ, избёосхо мүнөө дээрээ шулуу нүүрhээр галдагдана. Тиихэдэнь цех соонь утаа уняар, эhэ, тооhон тунашадаг. Тэрэнэй хана уняа, үhээгээрнь тортогдошодог байhан.

Комбинадай мэргэжэлтэд, главна инженер Г. В. Козлов түрүүтэй шэнгэн түлишэ хэрэглэн, хирпиисэ галдаха хүдэлмэри эрхилжэ байгаа юм. Мүнөө резервуар тодхогдоод, тэрээнhээнь шэнэ түлишэ—мазут пеэшэндэнь орохо болоно.

Комбинадай цехтэ шэнэ түлишэ хэрэглэлгэ гансахан хүдэлмэришэдэй эрхэ байдал hайжаруулха бэшэ, мүн гаргаhан продукциие шанартай болгохо, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ байна.

Татауровай комбинадай мэргэжэлтэдэй үүсхэhэн энэ үүсхэл … даа шэнэ техникэ шудалха, хирпиисын үйлэдбэридэ түрүү технологи нэбтэрүүлхэ ябадалда гор… тойхон алхам хэжэ үгэхэ юм.

В. ТОЛСТИХИН.

ТААБАРИ

1. Торхонь тос гээ,
   Тоhониинь гос гээ. (hамар).
2. Хүн хонии мүргөө,
   Хонин үхэр мүргөө,
   Үхэр газар мүргөө. (Хүнэй хүл, оймhон, гутал).
3. Хүн хүн хүреэлээ.
   Хүрин морин жороолоо.
   (Хэлэн).

Б-М. ДЫШИНОВ.

Г. ЧИМИТОВ.

ХЭЛСҮҮЖЭГ, ХАМААГҮЙ

(Шог шүлэгүүдhээ)

Харюу дуугай, hула хүн гэжэ,
Хамаагүй, намайе хүнүүд
хэлсүүжэг.
Харин зүрхэм халуун
элшэтэй.

Хаажа ябадаг бодолни
гэрэлгэй.
Саг үе элирүүлнэ бэзэ.
Сагаан харые илгана бэзэ.
Сад түмэрэй байн элэхэдэ
Саананъ алтан яларха гэдэг.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хүдэлмэриин шэнэ недели» гэhэн түрүү бэшэг; Улаан-Үдын ТЭЦ-эй 30 жэл тухай П. Бурмакинай репортаж; үбэлдэ бэлэдхэлгээр ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэдтэй үнгэргэгдэhэн хөөрэлдөөн; РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ (1966 ондо РСФСР-эй Гүрэнэй шагнал олгохо тухай): Бур.АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Шажан мүргэлтэй эрид тэмсэхэ» гэhэн статья; Бэшэгүүдэй шэнжэлэл; «Депутат ба ажабайдал» гэhэн гаршаг доро Д. Шагдуровай корреспонденци; «Техническэ туйлалтын эдэбхитэд» гэhэн АПН-эй статья. (Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Гурбадахи хуудаhанда: «Совет засагай 50 жэлэй ойдо» гэhэн гаршаг доро А. Ерохиной «Ильичэй дайшалхы карта» гэhэн корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Субботний огонёк» («Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар»).

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефснууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23 67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35 84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24 74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и переводов — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01958. Зак. № 1031.